
DEMOGRAFICKÝ NEWSLETTER

**URČENÝ PŘEDEVŠÍM STUDENTŮM NAVAZUJÍCÍHO MAGISTERSKÉHO STUDIA
DEMOGRAFIE**

KATEDRA DEMOGRAFIE A GEODEMOGRAFIE PŘÍRODOVĚDECKÉ FAKULTY UNIVERZITY KARLOVY

Pár slov úvodem

Milé studentky, milí studenti,

vítáme vás všechny po prázdninách. Poslední semestry byly značnou výzvou pro nás všechny. Během nich jsme několikrát doufali, že prezenční forma výuky bude zase možná, ale v uplynulém akademickém roce k tomu bohužel nedošlo. Stejně jako vy postrádáme osobní kontakt – jak mezi námi, členy katedry, tak především s vámi, našimi studenty. Právě s vědomím náročnosti uplynulého roku a půl si nesmírně vážíme toho, co vše se vám i nám podařilo.

I přes náročnost uplynulých měsíců se mnoho věcí vydařilo a katedra se snaží využívat nové příležitosti, které nám současná situace přináší. Podařilo se úspěšně zahájit výuku v navazujícím magisterském programu podle nového studijního plánu, který je maximálně flexibilní a umožňuje co největší specializaci všech studentů. Také jsme požádali o akreditaci kombinované formy magisterského studia, kterou bychom chtěli v budoucnu otevřít.

Pevně věříme, že nadcházející semestry nebudou již omezující pro výuku některých kurzů, které bohužel v distanční formě nemohly být otevřeny. Zároveň je naším zájmem i nadále, i v případě prezenční formy výuky, využívat v našich kurzech moderní pedagogické prvky, elektronické zdroje i online nástroje.

Objevily se i příležitosti, které někteří z vás využili a získali tak další zkušenosti. Jsme rádi, že jste se zapojili do odborné stáže na Českém statistickém úřadě v rámci Sčítání lidu, domů a bytů 2021 nebo do výzkumu COVID-19. Katedra má také první absolventky SAS Joint Certificate Program se zaměřením na demografickou analýzu v SAS. Získaly tak mezinárodní certifikát deklarující pokročilou znalost využívání software SAS v demografii. Dalším se podařilo úspěšně složit certifikační zkoušku v rámci programu SAS Software Certified Young Professionals. Ve vyjmenovávání úspěchů bychom mohli dlouho pokračovat, každého si ceníme a každý je pro naši katedru významný. I proto přicházíme s dalším newsletterem. Doufáme, že vám přinese zajímavé a užitečné informace a snad vám tak pomůže zvládnout i nadcházející semestr, ať se již budeme setkávat osobně, online nebo v jakékoli hybridní formě.

I když pro mnoho z nás ani nadcházející čas nemusí být snadný, na základě posledních zkušeností jsme si však jisti, že vy i my, naše katedra a obor, společně vše zvládneme. Jsme připraveni vám pomoci s jakýmkoli problémem, proto se na nás neváhejte kdykoli obrátit. Zároveň bychom rádi zdůraznili, že vaše názory jsou pro nás důležité. Nebojte se nám je tedy jakoukoli cestou sdělit. Vnímáme současnou situaci jako výzvu a rádi bychom i během ní nadále rozvíjeli naši vzájemnou spolupráci.

Na tomto místě si vám dovoluujeme popřát do nového akademického roku hodně úspěchů, radosti z poznání, nových zkušeností a snad i osobních setkání.

Jménem členů Katedry demografie a geodemografie PřF UK

Jiřina Kocourková,
vedoucí katedry, garantka magisterského studia,
jirina.kocourkova@natur.cuni.cz

Alice Velková,
garantka bakalářského studia,
alice.velkova@natur.cuni.cz

Barbora Janáková Kuprová, Olga Kurtinová,
tajemnice katedry, barbora.kuprova@natur.cuni.cz

Klára Hulíková,
koordinátorka vnitřní a vnější komunikace, klara.hulikova@natur.cuni.cz

Co a k čemu je tento newsletter?

Milé studentky a studenti,

právě čtete další z řady newsletterů, který byl pro vás připraven již potřetí. V situaci, kdy nebylo možné se potkat osobně, se tyto newslettery staly důležitým zdrojem informací o tom, jak si dobře zvolit téma kvalifikační práce, jak se zorientovat ve výuce i výzkumu na katedře, o důležitých termínech, které bylo a je třeba stíhat apod. Věříme, že podobný typ informací oceníte i v tuto chvíli. Ani tento newsletter by však neměl být oficiálním a čistě organizačním sdělením, měl by vám opět umožnit částečně nahlédnout do chodu katedry, studentských aktivit apod.

Moc si ceníme všech reakcí na předchozí newslettery. Pokud vám přinesly zajímavé čtení nebo užitečné informace, jsme za to rádi. Tento newsletter je připraven ve dvou variantách - jedna primárně pro bakalářské studium a druhá pro studenty navazujícího magisterského nebo i doktorského studia. Obě verze se částečně překrývají, rozdíly jsou pouze v částech specificky vázaných jen k určité úrovni studia. Pokud budete v newsletteru cokoli postrádat, neváhejte nahlédnout do jeho druhé verze nebo do starších čísel, která jsou i nadále dostupná [online](#). Pokud i tak zůstane jakákoli vaše otázka nezodpovězena, můžete se na nás kdykoli obracet přímo. Můžete k tomu využívat maily, sociální sítě i další platformy.

V rámci materiálu, který právě čtete, najdete vybrané důležité organizační informace od tajemnice katedry, užitečné tipy, pozvánky na nadcházející akce nebo informace o možnostech, jak se zapojit do akcí pro školy, veřejnost nebo propagačních aktivit.

Doufáme, že vám i tento newsletter přinese užitečné novinky, a těšíme se na budoucí setkání a spolupráci.

Z obsahu

Úvodní informace, str. 1

Důležitá administrativa, str. 4

Informace pro 1. ročníky, str. 8

Diplomový projekt, str. 10

Kvalifikační práce, str. 11

Zahraniční mobilita a odborné praxe, str. 19

Výzkum na katedře, str. 23

Pozvánka, str. 27

Možnosti zapojení do dění na katedře, str. 28

SAS Akademický program, str. 29

Užitečné tipy, str. 30

Česká demografická společnost, str. 32

Analýza, str. 33

Smutná zpráva, str. 36

Sociální sítě, str. 37

PhD studium, str. 40

Promoce v době pandemie

Důležité administrativní informace

Termíny pro zápis předmětů a rozvrh

Termíny pro zápis předmětů a rozvrh

Zimní semestr:

elektronický zápis předmětů: od 16. 8. 2021

přednostní zápis povinných předmětů: do 23. 8. 2021

uzavření zápisu předmětů: 6. 9. 2021

16. 9. 2021 (pro nastupující 1. ročník bakal. studia)

20. 9. 2021 (pro nastupující 1. ročník navaz. studia)

(poznámka: jedná se o předběžné zápisy)

dodatečné úpravy zápisů: od 24. 9. 2021

konečné uzavření zápisu předmětů: 10. 10. 2021

(poznámka: poslední možnost zápisu a úprav v rozvrhu je do tohoto termínu)

Předměty vyučované v letním semestru se zapisují až v období vyhrazeném pro zápis předmětů letního semestru. Předměty vyučované v letním semestru a závazně zapsané v zimním semestru není možné později škrtnat.

Letní semestr:

elektronický zápis předmětů: od 16. 12. 2021

přednostní zápis povinných předmětů: do 23. 12. 2021

uzavření zápisu předmětů: 12. 1. 2022

dodatečné úpravy zápisů: od 7. 2. 2022

konečné uzavření zápisu předmětů: 25. 2. 2022

V případě zápisu předmětů **z jiných fakult UK** je nutné dodržet termíny zápisu předmětů těchto fakult. Jsou dostupné na: <https://cuni.cz/UK-3952.html>

Zápis předmětů a rozvrhu probíhá, obdobně jako u bakalářského studia, prostřednictvím studijního informačního systému (SIS).

SIS je dostupný na:

<https://is.cuni.cz/studium/login.php>

Důležité administrativní informace pro studenty

Přihlášení se k tématu bakalářské práce a diplomové práce v SISu

Nabídka témat kvalifikačních prací bude vypsaná nejpozději do 15. 11. 2021

Přihlášení se k tématu práce studentem v SIS: do 6. 12. 2021. Před zápisem je nutná domluva s vybraným školitelem, který také obvykle provádí zápis k práci.

Více informací ke kvalifikačním pracím a jejich zápisu najdete dále v tomto newsletteru.

Aktuálně platné otázky pro bakalářský a magisterský program demografie jsou dostupné na stránkách katedry:

<https://www.natur.cuni.cz/geografie/demografie-a-geodemografie/studium/statni-zaverecna-zkouska/zkusebni-okruhy>

Aktualizovaná pravidla pro zpracování vysokoškolských prací na KDGD jsou dostupná na: <https://www.natur.cuni.cz/geografie/demografie-a-geodemografie/studium/statni-zaverecna-zkouska/pravidla-zpracovani-vysokoskolskych-praci-1/pravidla-zpracovani-vysokoskolskych-praci/view>

Pokud jde o odevzdávání prací v SISu, je nutné se řídit pokyny Studijního oddělení:

Odevzdávání bakalářských a diplomových prací a kontrola splnění podmínek pro konání SZK: <https://www.natur.cuni.cz/fakulta/studium/bc-nmgr/navody/odevzdavani-bakalarskych-a-diplomovych-praci>

Formát souborů závěrečných prací - <https://www.natur.cuni.cz/fakulta/studium/bc-nmgr/navody/format-souboru-zaverecnych-praci>

Další návody: <https://www.natur.cuni.cz/fakulta/studium/bc-nmgr/navody>

U státnic na podzim 2021 i nadále platí stanovená protipandemická opatření

Důležité administrativní informace pro studenty magisterského programu Demografie

Termíny SZZK pro navazující magisterské studium

K SZZK se student přihlašuje a odhlašuje v uvedených termínech pouze přes SIS (viz Karolínka, Harmonogram akademického roku)

k zimnímu termínu: 1. 11. – 15. 12. 2021

k jarnímu termínu: 1. 3. – 15. 4. 2022

k podzimnímu termínu: 1. 6. – 31. 7. 2022

Konkrétní termíny pro odevzdání diplomové práce, kontrolu studijních povinností k SZZK a čtrnáctidenní období pro konání SZZK zveřejní studijní oddělení ve veřejné části internetových stránek fakulty:

pro zimní termín do 16. 10. 2021

pro jarní termín do 15. 2. 2022

pro podzimní termín do 31. 5. 2022

mimo to, budou na webových stránkách KDGD.

Konkrétní data zatím nejsou stanovena, avšak dle zvyklostí na KDGD lze předpokládat, že termín odevzdání diplomové práce v zimním termínu bude na konci listopadu/začátkem prosince, v jarním termínu koncem dubna a v podzimním termínu na konci června.

V případě magisterských státnic je nutné obhajobu a státnice konat ve stejném termínu. Úspěšná obhajoba diplomové práce je podmínkou pro připuštění ke zkoušce z demografie, proto při přihlášení k SZZK se bude v SISu ukazovat, že „nesplňujete“ podmínky, ačkoli máte všechny povinné, povinně volitelné a volitelné předměty řádně splněny. Student je povinen přihlásit se k jednotlivým částem SZZK v SISu v daném termínu sám.

Okruhy a otázky po SZZK z demografie jsou dostupné na stránkách katedry:

<https://www.natur.cuni.cz/geografie/demografie-a-geodemografie/studium/statni-zaverecna-zkouska/zkusebni-okruhy>

Vzhledem k tomu, že se okruhy během let s ohledem na akreditace a jiné platné předpisy upravovaly, rozhodující je pro vás rok nástupu ke studiu (specifikováno kódem státnicového předmětu v SISu a Karolínce roku zahájení studia). V případě nejasností k okruhům a průběhu SZZK kontaktujte tajemnici katedry demografie a geodemografie.

**POZOR!!! Vkládání kvalifikační práce do SISu nenechávejte na poslední chvíli!
Nedodržení termínu odevzdání z technických důvodů (např. práce nemá
požadovaný formát PDF/A) není akceptováno.**

Informace vzhledem ke COVID-19

Vzhledem k situaci, která může být i nadále nejistá, doporučujeme průběžně sledovat webové stránky fakulty a vaše fakultní maily. V případě distanční výuky je možné, že některé kurzy nebudou otevírány. V prezenční výuce bude i nadále využíváno distančních a online prvků. To se vztahuje především na využívání prostředí Moodle pro výuku, kam má přístup každý student fakulty. Aktuální informace specificky pro každý kurz najdete v SIS, pokud si čímkoli nebudete jisti, neváhejte se obracet na garanty jednotlivých kurzů.

Důležité administrativní informace – rozvrh

Na rozvrhu pro zimní semestr 2021/22 se nyní pracuje. Rozvrhované jsou povinné a povinně volitelné předměty dle studijního plánu daného ročníku, proto se doporučuje postupovat dle studijního plánu.

Jestliže nějaký předmět přeložíte z jednoho roku do druhého, je možné, že vám v rozvrhu vznikne kolize a nebudete moci odložený předmět absolvovat podle vašich představ. V případě bakalářského studia se rozvrh koordinuje s partnerskými fakultami FF UK a FSV UK.

Pokud jde o zápis na rozvrhový lístek paralelek, zapisujte se dle specializací, dané rozvržení seminářů a cvičení má důvod. Jestliže se zapíšete na jinou paralelku, než která je pro danou specializaci určena, je možné, že se kolega dané specializace z kapacitních důvodů nebude moci na daný rozvrhový lístek zapsat.

Volitelné předměty si vybírejte především ty, které jsou pro danou úroveň studia. Volitelné předměty pro magistry nejsou určeny pro bakaláře. Nyní můžete najít ve studijních plánech řadu předmětů, které jsou označeny jako nevyučované, nicméně nevyučovanost předmětu souvisí i s epidemiologickou situací a na začátku semestru může dojít ke změně a předmět vyučován bude. O změnách budete informováni e-mailem.

Kredity získané v bakalářském studiu je možné si nechat uznat v případě, že se nejedná o kredity z povinných a povinně volitelných předmětů studijního plánu bakalářského studia a zároveň jsou nad hranicí 180 kreditů, které jsou požadovány pro absolvování bakalářského studia. K uznání předmětů Demografická analýza I a Demografická analýza II vyzve na začátku semestru katedra studenty hromadně.

V případě problému s kolizemi v rozvrhu či otázek k uznávání předmětů kontaktujte přímo dr. Barboru Janákovou Kuprovou (barbora.kuprova@natur.cuni.cz).

Zápis do dalšího úseku studia

V bakalářském studiu je prvním úsekem zimní semestr 1. ročníku a druhým úsekem letní semestr 1. ročníku. Další úseky jsou již totožné s ročníky. Zápis do dalšího úseku studia se provádí pouze elektronicky.

Pro studenty 1. ročníku bakalářského studia: od 1. 2. 2022 do 14. 2. 2022, náhradní termín zápisu nejpozději 3. 3. 2022

Pro studenty 2. a vyššího ročníku bakalářského studia a studenty navazujícího magisterského studia: od 1. 6. 2022 do 27. 9. 2022 náhradní termín zápisu nejpozději 17. 10. 2022.

Co byste měli vědět, než zahájíte 1. ročník magisterského studia

Je skvělé, že jste se rozhodli studovat právě demografii, je to obor, který je žádaný, atraktivní a dá se říct, že se stále mění, podle toho jaké otázky získávají na aktuálnosti ve společnosti a ve veřejné diskusi. Studium nabízí celou řadu zajímavých předmětů, jako jsou Demografie rodin a domácností, Demografické aplikace v SAS či Populační politika. Studentům, kteří neabsolvovali některý z bakalářských programů demografie, jsou určeny některé předměty z bakalářských programů jako je Demografická analýza I a II, neboť znalosti v nich nabyté jsou nezbytné pro úspěšné absolvování na ně navazujícího povinně volitelného předmětu Demografická analýza III. Studenti, kteří tyto předměty již absolvovali v bakalářském studiu mají možnost požádat o jejich uznání bez kreditů.

Do prvního semestru jsme zařadili Demografické aplikace v SAS I, kde vás seznámíme se základy v tržním i vědeckém prostředí široce využívaného softwaru SAS. Kromě toho si můžete zapsat další na něj navazující předměty a relativně pohodlnou cestou tak usilovat o získání vybraných SAS certifikátů. Více se o nich dozvíte dále v textu.

Pokud rádi sportujete, tak vás určitě zaujme nabídka kurzů katedry tělesné výchovy, která je skutečně velmi pestrá, jak můžete vidět na webových stránkách <https://www.natur.cuni.cz/fakulta/telesna-vychova>. V rámci magisterského studia je tělesná výchova zcela dobrovolná, proto se správně zapisuje předmět Tělesná výchova – volitelná, kde si lze zvolit z velké nabídky sportovních aktivit. Pokud chcete, můžete si i místo pravidelné docházky na kurzy konkrétních sportů (sportovní hry, plavání, fitness aktivity, zdravotní a relaxační cvičení, atletika, kanoistika atd.) zapsat i něco z nabídky nejruznějších letních a zimních kurzů, která je také velmi široká.

Výcvikové středisko UK u Albeře navštívil díky konání letních sportovních kurzů v rámci bakalářského studia téměř každý demograf/ka, vzpomínáte...?

Doporučení pro všechny magisterské studenty

Na tomto místě si dovolíme uvést několik rad pro všechny studenty a pár užitečných úvodních informací pro nově nastupující studenty magisterského programu:

- Když vám nebude něco jasné ve Studijním informačním systému (SIS) nebo se vyskytnou kolize ve vašem rozvrhu, kontaktujte tajemnici katedry dr. Barboru Janákovou Kuprovou (barbora.kuprova@natur.cuni.cz), vždy vám ráda poradí a pomůže.
- Při zápisu povinných a povinně volitelných předmětů v SIS vždy vycházejte z Karolínky (tj. studijního plánu) roku zápisu ke studiu, kde jsou uvedeny kódy předmětů, které se týkají vašeho studia. V SIS mohou být předměty se stejným názvem a vyučujícím, ale liší se kódem.
- Předměty ZS zapisujte s ohledem na celkový studijní plán 1. ročníku. Pro postup do 2. ročníku je třeba splnit za oba semestry minimálně 45 kreditů, zároveň však je třeba, aby celkový počet kreditů, které můžete získat za všechny vámi zapsané předměty, byl nižší než 70.
- Bližší informace najdete v dokumentu [Pravidla pro organizaci studia na Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy](#), v případě nejasností kontaktujte garantku bakalářského studia Alici Velkovou.
- Pokud budete mít během studia u některého předmětu pocit, že je pro vás náročný a budete mít problém chápat látku, určitě nečekejte až na konec semestru, ale co nejdříve kontaktujte vyučujícího předmětu a domluvte se na konzultaci. Na ni si připravte konkrétní dotazy. Vždy vám všichni vyjdou v rámci možnosti vstříc.
- Pokud budete mít jakýkoliv studijní problém, se kterým si nebudete vědět rady, ať už na demografii nebo specializaci, obraťte se na vedení katedry: doc. Jiřinu Kocourkovou nebo dr. Tomáše Kučeru. Rádi vám pomohou.
- Mnoho informací o organizaci a průběhu studia zjistíte „za chodu“, ale i tak je dobré se seznámit se základními předpisy, především se hodí znát Pravidla pro organizaci studia:
<https://www.natur.cuni.cz/fakulta/senat/predpisy-pravni-normy/vnitri-predpisy-prf-uk>
- Vzhledem ke stále nejisté epidemiologické situaci po prázdninách doporučujeme sledovat mail, web katedry a sociální síť, dozvíte se vše potřebné, pokud by výuka opět plně nebo částečně probíhala online. V tom případě by byl primárně využíván systém Moodle, v němž jsou specifikovány online podoby jednotlivých kurzů. Odkaz na kurzy najdete v SIS, vstup do Moodle je na stránce fakulty na liště vlevo nahoře (<https://dl2.cuni.cz/>).
- A na závěr, katedra demografie a geodemografie se často prezentuje v rámci různých akcí pro veřejnost (Pražská muzejní noc, Den otevřených dveří, Dny geografie apod.). Máte-li chuť se někdy k těmto neformálním a příjemným akcím přidat, neváhejte! Stačí se ozvat dr. Kláře Hulíkové (klara.hulikova@natur.cuni.cz).

Diplomový projekt – na co myslet, než začne semestr

Jak můžete zjistit v aktuální Karolině, součástí studijního plánu jsou povinné předměty s jednotným názvem Diplomový projekt. Pozor, liší se kódem a doporučeným ročníkem. Očíslované římskými číslicemi jsou v SIS pouze anglické názvy těchto předmětů. Podmínky úspěšného absolvování těchto předmětů úzce souvisí s volbou vašeho školitele k diplomové práci a jeho podmínek uznání těchto předmětů. Postupnou tvorbou diplomové práce dochází k naplnění cílů těchto předmětů. Školitel vám je na jejich základě zapisuje do SISu jako splněné. Měli byste se proto co nejdříve zamyslet nad volbou tématu diplomové práce a vašeho školitele, se kterým budete svou práci konzultovat.

Správný postup zápisu a plnění může vypadat například takto:

- výběr tématu DP ještě před začátkem zimního semestru prvního ročníku (ať už z nabídky v SIS nebo vlastní návrh tématu)
- úspěšná domluva s vedoucím práce (školitelem) na spolupráci
- závazné přihlášení se k práci v SIS do stanoveného termínu
- zápis předmětu Diplomový projekt (MD360DP1) a domluva na podmínkách jeho splnění s vedoucím práce
- úspěšné absolvování předmětu, následované stejným způsobem předmětem Diplomový projekt (MD360DP2) v letním semestru prvního ročníku
- V zimním či letním semestru druhého ročníku zápis předmětu Diplomový projekt (MD360DP4), po jehož splnění je závěrečná práce prakticky hotová

Alternativní scénář, který je v podstatě pouze časově posunutý, může vypadat například takto:

- téma DP se před začátkem zimního semestru nepodařilo vybrat
- z tohoto důvodu nebyl v ZS 1. ročníku zapsán žádný z předmětů s názvem Diplomový projekt
- výběr volného tématu ze SIS a domluva s příslušným členem katedry na vedení práce během ZS 1. ročníku a závazné přihlášení se k práci v SIS do stanoveného termínu
- předmět Diplomový projekt s kódem MD360DP1 je zapsán a splněn až v letním semestru prvního ročníku
- předmět s kódem MD360DP2 je zapsán a splněn v zimním semestru druhého ročníku
- předmět s kódem MD360DP4 je zapsán a splněn v letním semestru druhého ročníku

Toto jsou pouze ukázkové scénáře. Správně by výše uvedené předměty měly následovat po sobě ve výše uvedeném pořadí, nicméně jsme chtěli poukázat na jejich relativní časovou flexibilitu v rozvrhu. Doporučujeme sestavit si ho podle uvážení vašich individuálních možností.

Naše rada pro vás je tedy následující. Zkuste se co nejdříve zamyslet nad tématem, kterému byste se ve své závěrečné práci chtěli věnovat. Ideální čas na zamyšlení je ještě před začátkem akademického roku, abyste se mohli včas rozhodnout, kdy si zapsat jednotlivé předměty s názvem Diplomový projekt a včas navázat kontakt se svým vedoucím práce. Témata diplomových prací jsou postupně vypisována již od letních měsíců, kdykoli je navíc možné kontaktovat potenciální školitele s vlastním návrhem.

Kvalifikační práce na demografii: nad dotazy studentů

Existuje nějaký přehled všech dostupných školitelů a témata, kterými se zabývají?

Potenciálním školitelem je každý člen katedry. V rámci malé ankety členové katedry v prvním newsletteru (ke stažení na webu KDGD) odpovídali na otázky na jejich tematické a jiné preference u vedení prací. Celkově přehled vypsaných témat lze nejspíše najít v SIS (návod přinášíme dále), v modulu „Studentské a závěrečné práce“. Pokud mezi vypsanými nenajdete téma podle své volby, neváhejte potenciálního školitele kontaktovat přímo se svým návrhem.

Mohou i doktorandi vést závěrečné práce?

Ano, ale pozor, mohou vést pouze bakalářské práce. Záleží také na jejich zaměření a na individuální domluvě s jejich školiteli. U diplomové práce není tedy možné mít školitele doktoranda.

Jak se vlastně vybírá oponent k práci?

Primární kritérium je odborné zaměření potenciálního oponenta a jeho nezaujatost. Především u diplomových prací není výjimkou, že oponentem je externista pracující přímo v oboru práce. Dalším kritériem volby je pak vytíženost a aktuální možnosti potenciálního oponenta. Na volbě oponenta se shoduje vedení katedry s vedoucím práce.

Kolik prací může vést školitel najednou? A může zájemce o vedení práce odmítnout?

Striktní limit na počet vedených prací stanoven není. Je však profesionální zodpovědnost každého školitele, aby uměl co nejlépe odhadnout své časové možnosti a nezavázal se k vedení většího počtu prací, než je možné zvládnout (s tím souvisí i možnost odmítnutí vedení práce a např. doporučení jiného školitele). V tomto ohledu se však neobejde bez součinnosti studentů, protože např. nedodržení domluvených termínů a postupů z jejich strany může značně ovlivnit časovou vytíženost školitelů.

Kvalifikační práce na demografii: osvědčené rady školitelů

Protože jsou možnosti přímé komunikace na fakultě omezené, jsou omezené i možnosti osobně se členů katedry (ať již to jsou vaši školitelé nebo ne) zeptat na užitečné tipy ke zpracování kvalifikačních prací. Takže, tady jsou alespoň písemně. Pokud vás napadají další otázky, neváhejte nám je poslat.

Na co si především mají dát studenti při zpracování kvalifikační práce pozor?

Anna Šťastná (AŠ): „Na dostatečný čas na zpracování práce. Doporučuji také dopředu se dohodnout s vedoucí/m práce na formě a frekvenci konzultací, případně na termínech, kdy byste chtěli obhajovat a kdy je nutné, aby vedoucí práce dostal finální text. Poslat vedoucímu bez varování celou práci, kterou před tím celou nikdy neviděl, 3 dny před termínem odevzdání není dobrý nápad (a nesmějte se, pravidelně se to stává!).“

Kvalifikační práce na demografii: osvědčené rady školitelů II

Na co si především mají dát studenti při zpracování kvalifikační práce pozor?

Luděk Šídlo (LŠ): „Především na dobré rozvržení času – je dobré si raději dát svůj interní termín o několik týdnů dříve, než je ten oficiální. I když je student schopen např. na poslední chvíli dopracovat svou práci, je nutné počítat s tím, že vedoucí práce nemusí mít dostatek času na "finální" čtení práce a poslední komentáře. V případě, že je vedoucí práce školitelem několika prací, není v jeho silách často reagovat tak rychle, jak by sám chtěl a jak by v tu chvíli student očekával. Proto je časové rozvržení práce důležitým hlediskem s ohledem na celkovou kvalitu předkládané závěrečné práce.“

Boris Burcin (BB): „Doporučuji intenzivní komunikaci se školitelem především na počátku řešení kvalifikační práce: detailně probrat její strukturu, dostupné informační zdroje a způsoby jejich hledání, datové zdroje, metody apod. Velmi efektivní je pravidelná frekvence konzultací, pokud možno prezenční formou.“

Klára Hulíková (KH): „Doporučuji začít vyjasněním si, jakému tématu se chcete věnovat - psát práci na téma, které vás vlastně nebaví, to musí být hrozně nepříjemné. Pak je určité třeba včas zkontaktovat školitele a domluvit si s ním detailní podmínky, postup i pojetí práce. Během řešení je pak dobré být se školitelem průběžně v kontaktu podle toho, jak se v úvodu domluvíte, respektovat termíny, na kterých se shodnete, nebo vzájemné dohody. Určitě doporučuji dát si pozor na dodržení předepsaných formalit, ohlídnout si klíčových termínů apod. Z obsahové stránky práce vždy doporučuji mít stále na očích stanovené a správně naformulované cíle a každým krokem řešení k nim mířit - až překvapivě snadno se při psaní lze od cílů a jasného směřování odchýlit.“

Čím a jak je podle vás nejlepší u přípravy kvalifikační práce začít?

LŠ: „Prozkoumat dostupnost datových podkladů za zvolené časové období a místní určení. Poté udělat rešerši literatury na dané téma, která může přinést nové podněty ke zpracování zamýšleného tématu.“

AŠ: „Doporučila bych nejprve se nad tématem pořádně zamyslet, pročíst si relevantní zdroje (ideálně po jejich konzultaci s vedoucí/m práce) a zmapovat data, která by bylo možné k práci použít. Na základě toho si udělat první ucelenou představu o práci tak, abych věděl/a, co, proč a jak chci dělat. A také bych doporučila začít včas, protože se snadno může stát, že tato vaše původní představa se v průběhu práce bude měnit/upravovat :-).“

BB: „Neváhat a pustit se do řešení práce co nejdříve. Začít s vyhledáváním a čtením dostupné literatury, zanalyzovat dostupné datové zdroje, což umožní získat prvotní představu o struktuře a obsahu práce. Uvedené detailně konzultovat se školitelem.“

KH: „Po samotném vyjasnění si tématu a základním zorientování se v něm (vč. potenciálních zdrojů dat nebo informací) doporučuji si stanovit konkrétní cíle. Stanou se průvodcem směřování textu a pomohou bránit odchylování se od tématu. Na to ale musí být stanoveny dostatečně konkrétní a jasné, i když se během řešení mohou částečně měnit. Klíčové je samozřejmě začít včas a v případě nejasností nebo problémů okamžitě kontaktovat školitele. Především v úvodu práce nejsou časté konzultace na škodu.“

Kvalifikační práce na demografii: osvědčené rady školitelů III

Napadá vás nějaký tip, který by se studentům mohl hodit a osvědčuje se?

BB: „Snažit se pracovat efektivně, využívat informační technologie. Doporučuji nasdílet školiteli soubor obsahující seznam literatury, informační zdroje, otázky či náměty týkající se řešené problematiky.“

LŠ: „Psát text rovnou dle doporučených pravidel pro zpracování závěrečných prací, tj. již od začátku se snažit dodržet layout dokumentu a správné psaní textu i citačních odkazů. Školitel již při čtení průběžných verzí může upozorňovat na vyskytující se obecné chyby, a výrazně lze tak uspořit čas při finálním dokončování práce.“

KH: „Stále mít na očích cíle práce a mířit k nim. Při čtení literatury si okamžitě psát a ukládat poznámky včetně přesných citačních záznamů. V textu se snažit dodržovat doporučené formátování a např. barevně si označovat místa, kam se plánujete vrátit (nedokončený text, čísla obrázků čekající na kontrolu nebo přečíslování, vlastní poznámky apod.). Komunikovat se školitelem a podle domluvy s ním sdílet rozpracované části textu, není dobré mu předložit až hotovou práci. Nebát se předkládat školiteli vlastní návrhy k řešení.“

AŠ: „Od počátku důsledně pracovat s využívanou literaturou podle citačních pravidel, zapisovat si využití zdroje dle citační normy apod. Výrazně to tím ulehčí závěrečné úpravy práce a případné dohledávání chybějících zdrojů. Od počátku psát práci v požadovaných formátech, což také výrazně zkrátí závěrečnou finalizaci.“

Státnice KDGD, podzim 2020

Volba tématu diplomové práce na demografii

Již se přibližuje chvíle, kdy budete stát před volbou tématu diplomové práce. V tomto ohledu třeba oceníte rekapitulaci pár praktických rad, které vám mohou pomoci alespoň z hlediska administrativního a organizačního.

Aktualizovaná doplněná nabídka témat DP bude zveřejněná v SIS nejpozději 15. 11. 2021, nicméně témata jsou postupně zveřejňována již nyní. Termín, do kdy bude potřeba si téma z demografie vybrat, je 6. 12. 2021. V každém případě si téma své diplomové práce dobře promyslete, určitě by vás mělo bavit a zajímat.

Když se pro nějaké téma rozhodnete, kontaktujte školitele, který dané téma vypsál, požádejte ho o konzultaci. Někteří z vás již takto učinili. Konzultaci je vhodné domluvit co nejdříve. Při ní si upřesníte zaměření práce i vzájemná očekávání a podmínky.

Až se na všem dohodnete, školitel v SIS potvrdí přidělení zvoleného tématu, případně téma upraví. Nicméně je dobré vědět, že název vaší diplomové práce, kterou pak dokončíte, nemusí přesně odpovídat tématu přidělenému v SIS.

Již v zimním semestru se tedy můžete postupně věnovat tvorbě diplomové práce. Je dobré si se školitelem domluvit termíny, kdy se budete scházet na konzultace nebo kdy budete zasílat průběžné řešení práce. Nezapomeňte při tom sledovat pravidla pro psaní kvalifikačních prací, která jsou vyvěšena na webu katedry. Vyplatí se také nahlédnout do starších, již obhájených, prací a inspirovat se z hlediska jejich formy a pojetí. Pokud chcete nějaké kvalitní práce doporučit, obraťte se pro radu na svého školitele. K prolistování jsou dostupné v Geografické knihovně nebo stačí zasednout k počítači a využít Repozitář kvalifikačních prací (<https://dspace.cuni.cz/>) a podívat se na elektronickou verzi.

Určitě nenechte psaní diplomové práce až na poslední chvíli – riskujete tím, že ji nestihnete včas dokončit nebo se vám školitel nebude mít možnost plně věnovat.

Obhajoba kvalifikační práce v roce 2020/21

Kvalifikační práce na demografii: zeptali jsme se za vás

V posledních týdnech jsme našim doktorským studentům položili otázku „Pokud jde o přípravu bakalářských a diplomových prací, co byste doporučili svému mladšímu já? Co se vám osvědčilo a co naopak přidalo práci nebo překvapilo?“. Třeba jejich odpovědi pomůžou i vám:

„Překvapilo mě, jak velký důraz se kladl na formátování, nejen na obsah.“

„Určitě bych doporučila psát si při čtení rovnou poznámky, a to včetně citací, nedávat si limit na počet napsaných slov/stran, sjednotit úpravu grafů a tabulek rovnou A HLAVNĚ pracovat na něčem, co mě opravdu baví, protože pak to jde lépe a radostněji.“

„Při výběru tématu a školitele se určitě vyplatí se zeptat i na budoucí způsob vedení práce školitelem, protože i způsob spolupráce je pro zdar práce důležitý. Osvědčuje se nebát se zeptat, řešit věci včas a nenechat se zdeptat, když narazím na slepou uličku, protože i to je součást procesu. Doporučuji rovněž hledat téma, které studenta zaujme.“

„Osvědčilo se mi hlavně začít včas.“

„Určitě doporučuji neodkládat práci na poslední chvíli, protože všechno trvá déle, než člověk očekává. Mnoho studentů prodlužuje studium právě proto, že nestihne v kombinaci s probíhající výukou práci včas dokončit.“

„Osvědčilo se mi začít včas. Nicméně i tak jsem nestíhala, takže bych si asi doporučila začít ještě dřív :-“

„Všechno zabere strašně moc moc času. Doporučil bych vybrat si téma, o které mám vlastní zájem, které budu psát rád, jinak se to psaní totiž může dost protáhnout. Vlastní vymyšlené téma diplomové práce se mi osvědčilo a přesto, že jsem to psal déle, bavilo mě to mnohem víc než bakalářská práce, jejíž téma jsem nevymyslel, ale v podstatě jsem si ho vybral, protože nebyl čas vymyslet něco chytrého. Takže další rada, přemýšlejte včas o tom, co byste rádi zpracovali a také s pomocí koho, vedoucí práce je důležitá osoba.“

Příklady vypsání témat diplomových prací pro rok 2021/22

Obyvatelstvo vybrané vídeňské farnosti na počátku 20. století (Alice Velková)

V rámci práce budou zpracovány primárně matriky vybrané vídeňské farnosti, přičemž bude pozornost kromě základním demografickým ukazatelům věnována i otázkám migrace.

Vývoj obyvatelstva vybraného území v 18. století (Alice Velková)

V práci budou zpracovány základní demografické ukazatele vybraného území, především na základě excerpcí z matrik.

Populační vývoj v Česku v rámci polarity město vs. venkov (Luděk Šídlo)

Analýza základních trendů populačního vývoje vybrané složky reprodukce (např. plodnost, ale možná i sňatečnost a rozvodovost, aj., záleží na specifikaci zájmu studenta, tj. je možné vypsát vícero prací) v rámci sledování odlišností demografického chování obyvatelstva ve městě a na venkově. Předpokládané období sledování je od 90. let 20. století do současnosti.

Analýza změn ve věkové struktuře obyvatelstva ve vybraném regionu za využití standardních i alternativních ukazatelů (Luděk Šídlo)

Analýza změn ve věkové struktuře obyvatelstva pro vybraný region (vybrané státy světa, státy Evropy, resp. její části i regiony jako např. regiony států V4 apod. - tj. možnost vypsání vícero prací pro různé oblasti) za použití standardních (chronologických) i alternativních (prospektivních) ukazatelů

Vliv různých stupňů klasifikace NUTS na výsledky regionální diferenciací úhrnné plodnosti v Evropské unii (Luděk Šídlo)

Téma bude specifikováno po oslovení studentem.

Možnosti analýzy úmrtnosti v nejvyšších věkových skupinách (Klára Hulíková Tesárková)

V souvislosti s procesem stárnutí populace se práce zaměřuje specificky na vysoké věky ve vyspělých (evropských) státech a mapuje vývoj úmrtnosti v tomto věku, ale také spolehlivost dat dostupných pro analýzu. Cílem by mělo být odhalit jak základní trend intenzity úmrtnosti v posledních letech, tak proměny struktury dle příčin smrti.

Vývoj úmrtnosti dětí a mladých lidí v mezinárodním srovnání (Klára Hulíková Tesárková)

Práce má za cíl vymezit klíčové teoretické poznatky, ale také realizované studie a ukazatele, vztahující se k vývoji úmrtnosti v dětském a mladém věku. Postihnout by měl být vývoj úmrtnosti v kojeneckém věku a prvních letech života, stejně jako případné zvýšení intenzity úmrtnosti v době dospívání. Zohledněny by měly být i nejdůležitější příčiny smrti a mezinárodní rozdíly.

Jak efektivně vyhledávat nabídku vypsaných témat bakalářských a diplomových prací?

Možná vám vyhledávání neobsazených vypsaných témat bakalářských a diplomových prací v SIS není úplně jasné. Zde vám nabízíme dva základní postupy.

1. Víím, u kterého člena katedry chci BP/DP psát

Pokud máte jasno v tom, kdo by měl být Váš školitel, pak je vyhledávání prací v SIS relativně intuitivní záležitost. Stěžejním se stává vyplnění pole vedoucí práce. Doporučujeme i filtrování pro aktuální akademický rok (správně byste měli vybírat pouze témata z aktuálního akademického roku, v případně starších témat musí školitel téma aktualizovat a znovu vypsat pro daný akademický rok), typ práce (BP/DP) a stav práce (tj. že si téma nezvolil někdo jiný).

Studentské a závěrečné práce (verze: 733)
Seznam prací

Role: Učitel a školitel - studující doktorské studium na PŘF, 31-360 (3600), MZ, PŘF
Přírodovědecká fakulta

59:56 Seznam prací Nová práce Přehled žádostí Členové komise Možnosti

Filtr:

Práce: ☐ Moje jako vedoucí / školitel ☐ Moje jako oponent ☐ Moje jako konzultant ☐ Moje jako předseda komise u státnic ☐ Moje jako předseda oborové rady ☐ Moje jako člen komise u obhajoby ☐ Moje jako člen oborové rady ☐ z ústavu: ---

Hledání: ☒ v tématu a názvu ☐ v ostatních textových údajích

Rok vypsaní: 2021/2022

Rok obhájení: ---

Vedoucí práce / školitel: Kučera Tomáš, RNDr., CSc. [31-360] Ústav: ---

Oponent práce: --- Ústav: ---

Řešitel příjmení: jméno: ☒ aktuální jméno ☐ jméno při absolvování ☐ rodné příjmení ☐ prostřední

Datum obhajoby od - do: [dd.mm.rrrr] - [dd.mm.rrrr]

Ročník řešitele: ---

Studijní program práce: ---

Studijní program řešitele: ---

Obor řešitele: Algologie a ekologie řas (N-BOTAAL)
Analytická chemie (N-ANALCH)
Analytická chemie (D-ANACH)
Analytická chemie (NANALD)
Analytická chemie (D-ANACH)

Typ práce: bakalářská práce

Identifikátor práce: ☒ UKČO učitele ☐ UKČO studenta ☐ ID studia ☐ ID práce ☐ Aleph ID ☐ Digitool ID ☐ ID v repozitáři

Stav práce: ☒ bez zájmu ☐ se zájmem ☐ řešené ☐ nedokončené ☐ nedokončené-archivované ☐ zrušená archivace ☐ elektronicky odevzdané ☐ po obhajobě ☐ finalizované ☐ zrušená finalizace

Jak dopadá obhajoba: ☐ obhájeno ☐ uznáno ☐ neobhájeno ☐ obhajoba neproběhla

Elektronická odevzdání: ☐ ano studentem ☐ ano v zastoupení ☐ ne

Tiskové odevzdání: ☐ ano ☐ ne

Zobrazit sloupec se soubory: ☒

Referent studia: ---

Ocenění: ☐ Práce navržené na ocenění

Zobrazit: 50 výsledků na stránku

Jak efektivně vyhledávat nabídku vypsaných témat bakalářských a diplomových prací?

2. Zajímají mě všechna vypsaná témata na jedné katedře

V tomto případě předpokládáme, že půjde nejčastěji o katedru demografie a geodemografie. Nejdůležitější je zvolit hned v první položce "Práce" patřičný ústav, tj. katedru demografie a geodemografie (případně katedru sociální geografie a regionálního rozvoje). Doporučujeme i filtrování pro aktuální akademický rok (platnost vypsaných starších prací je případně potřeba nejprve ověřit u školitele), typ práce (BP/DP) a stav práce (tj. že si téma nezvolil někdo jiný).

Studentské a závěrečné práce (verze: 733) Jitka Slabá - Pondělí 16. srpna 2021
 Seznam prací Role: Učitel a školitel - studující doktorské studium na PřF, 31-360 (3600), MZ, PřF, Přírodovědecká fakulta

59:56 Seznam prací Nová práce Přehled žádostí Členové komise Možnosti

Filtr: Práce: ☐ Moje jako vedoucí / školitel ☐ Moje jako oponent ☐ Moje jako konzultant ☐ Moje jako předseda komise u státní ☐ Moje jako předseda oborové rady ☐ Moje jako člen komise u obhajoby ☐ Moje jako člen oborové rady ☒ z ústavu **Katedra demografie a geodemografie (3600)**

Hledání: ☒ v tématu a názvu ☐ v ostatních textových údajích

Rok vypsání: **2021/2022**

Rok obhajoby:

Vedoucí práce / školitel: Ústav:

Oponent práce: Ústav:

Řešitel příjmení: jméno: ☒ aktuální jméno ☐ jméno při absolování ☐ rodné příjmení ☐ prostředí

Datum obhajoby od - do: [dd.mm.rrrr] - [dd.mm.rrrr]

Ročník řešitele:

Studijní program práce:

Studijní program řešitele:

Obor řešitele:
 Algologie a ekologie řas (N-BOTAAL)
 Analytická chemie (N-ANALCH)
 Analytická chemie (D-ANACH)
 Analytická chemie (NANALD)
 Analytická chemie (D-AANACH)

Typ práce: **bakalářská práce**

Identifikátor práce:
☒ UKČO učitele ☐ UKČO studenta ☐ ID studia ☐ ID práce ☐ Aleph ID ☐ Digitool ID ☐ ID v repozitáři

Stav práce: ☒ bez zájemců ☐ se zájemci ☐ řešené ☐ nedokončené ☐ nedokončené-archivované ☐ zrušená archivace ☐ elektronicky odevzdané ☐ po obhajobě ☐ finalizované ☐ zrušená finalizace

Jak odpadá obhajoba: ☐ obhajeno ☐ uznáno ☐ neobhajeno ☐ obhajoba neproběhla

Elektronické odevzdání: ☐ ano ☐ studentem ☐ ano v zastoupení ☐ ne

Tiskové odevzdání: ☐ ano ☐ ne

Zobrazit sloupec se soubory: ☐

Referent studia:

Ocenění: ☐ Práce navržené na ocenění

Zobrazit: 50 výsledků na stránku

Zobraz

Zapojte se do studentského spolku:

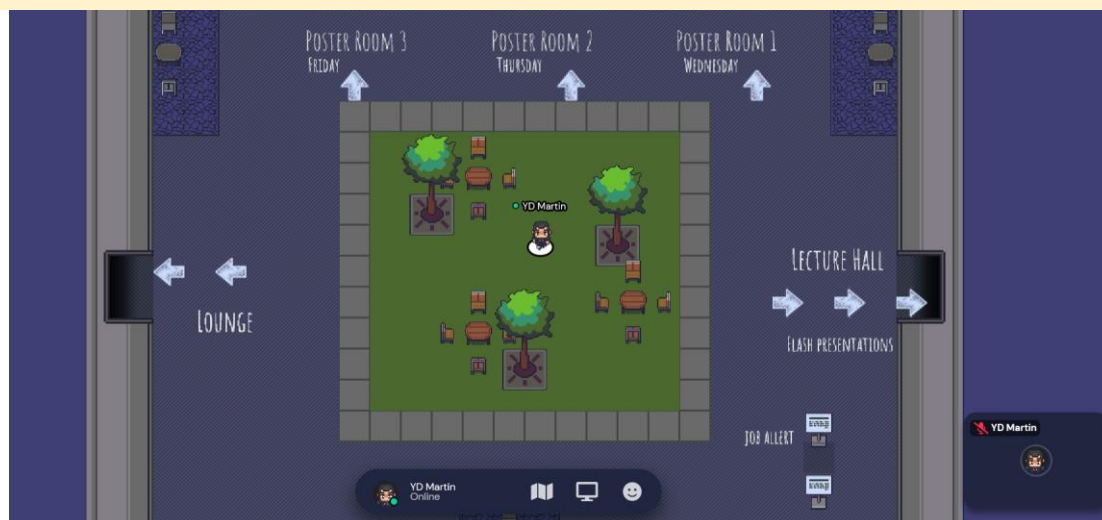
Mladí demografové / Young Demographers

Sdružení Young Demographers (Mladí demografové) je neformální sdružení studentů Demografie, ale navazuje kontakty i se studenty či zástupci jiných oborů. Kromě jiných akcí, na které budete průběžně zváni, pořádá sdružení již 12 let každoroční mezinárodní konference, které si již získaly značnou mezinárodní prestiž a staly se největší pravidelnou mezinárodní demografickou akcí v Česku.

Neváhejte nás sledovat na sociálních sítích a kdykoli se nám ozvat!

WEB: <https://youngdemographers.github.io/index.html>;
<https://www.facebook.com/young.demographers>

Kateřina Maláková, y.d.demographers@gmail.com; katerina.malakova@natur.cuni.cz

Červnová online konference Young Demographers 2021 proběhla v uživatelsky přátelském prostředí Gather Town

Zahraniční studijní pobyty a odborné praxe, důležitá součást studia demografie studia demografie na Albertově

Historie

V posledních letech většina našich studentů vyjíždí do zahraničí v rámci programu Erasmus+. Katedra se Erasmu aktivně účastní od samého počátku jeho existence v České republice. Naším studentům a pedagogům byl původní program zpřístupněn v roce 1998, kdy ČR zahájila přístupové rozhovory s Evropskou unií.

Před rokem 1998 mobility umožňovaly především bilaterální mezistátní dohody zaměřené nebo multilaterální projekty programu TEMPUS. Demografové na naší fakultě se v první polovině 90. let účastnili společných projektů geografických pracovišť, z nichž největší byl TEMPUS JEP 1473 „Geography Upgrading Project“ v letech 1991–1994 (s partnerskými univerzitami v Amsterdamu, Bonnu, Dublinu, Madridu, Manchesteru, Paříži a Varšavě). Jmenovitě na rozvoj výuky demografie pak byl TEMPUS JEP 12371 „Applied Demography for Public Administration“. Ten probíhal v letech 1997 až 2000 a byl koordinován na naší katedře. Našimi partnery v tomto projektu byly státní univerzity v Amsterdamu a Kodani.

Výsledky posledně uvedeného projektu významně přispěly k rozvoji některých nových disciplín v rámci bakalářského a magisterského studia demografie na katedře a k modernizaci technického vybavení katedry moderní výpočetní a kancelářskou technikou a zahraniční odbornou literaturou. Značná část rozpočtu obou projektů TEMPUS byla určena také na střednědobé mobility studentů směrem do zahraničí a pedagogů v obou směrech. V rámci tohoto projektu se na studijní pobyt do zahraničí dostala celá řada tehdejších studentů demografie – současných předních odborníků v oboru a většina pedagogů katedry. Učitelé tak získali mimo jiné i možnost si vyzkoušet výuku na předních zahraničních pracovištích. Ve spolupráci se zahraničními odborníky byly dále připraveny nové kurzy pro naše studijní programy, a dokonce první kurz aplikované demografie u nás, Jeho pilotní běh (1999–2000) odučila zhruba desítku zahraničních demografů z akademické sféry i praxe. Projekt navíc významně podpořil zavedení kreditového systému na Univerzitě Karlově.

Aktuální možnosti

V programu Erasmus, který běží s určitými obměnami již 23. rok, jsme doposud spolupracovali s přibližně dvaceti zahraničními vysokými školami a dalšími institucemi v Belgii, Chorvatsku, Finsku, Francii, Itálii, (na) Maltě, Moldavsku, Německu, Nizozemsku, Norsku, Polsku, Rumunsku, Řecku, Turecku a Uzbekistánu. V letošním roce končí jeho jedno programové období a začíná nové, na léta 2021–2027, přičemž došlo ke zdvojnásobení rozpočtu celého programu v porovnání s předcházejícím obdobím.

V prvním akademickém roce (2021–2022) budou studenti vyjíždět ještě podle dosavadních, automaticky prodloužených smluv platných původně do roku 2020. Od akademického roku 2022–2023 však budou v platnosti smlouvy zcela nové. V souvislosti s uzavíráním nových smluv plánujeme podstatně rozšířit síť partnerských institucí. Využijeme k tomu členství katedry v síti předních evropských demografických pracovišť Population Europe. Jsme přitom vedeni snahou, aby budoucí mobility byly co nejúčelnější a aby si studenti v magisterském a doktorském stupni měli možnost vybrat studijní pobyt nebo praxi „na míru“, podle jejich odborného zaměření a dalších kritérií.

Každý student bude mít opět možnost zúčastnit se v rámci Erasmus+ v každém stupni studia dvou mobilit – jednoho studijního pobytu a jedné praxe, každé v trvání až 12 měsíců. Nejčastější však jsou a patrně i zůstanou jednosemestrální pobyty. V novém programovém období se přitom objevuje kromě tradičních forem mobility i jedna zcela nová. Jedná se o tzv. intenzivní „blended“ programy, které představují kombinaci online studia, týmové práce a krátkodobého pobytu v zahraničí.

Na mobility studentů přitom bude v nadcházejících letech systémově kladen velký důraz, neboť se jedná o jedinečnou, plnohodnotně jen obtížně nahraditelnou součást vysokoškolského vzdělávání. Katedra bude tento typ studijní aktivity podporovat ještě více, než tomu bylo doposud. Její podpora bude spočívat především ve vytváření podmínek pro bezproblémové uznávání kreditů získávaných na partnerských univerzitách a co nejširší možnost nahradit v zahraniční absolvovanými kurzy odpovídající povinné a povinně volitelné kurzy ze studijních plánů jednotlivých studijních programů demografie. Naším cílem je, aby se zahraniční mobility nestávaly příčinou prodlužování délky studia nad dobu obvyklou.

Katedra bude také otevřena návrhům a iniciativám studentů, pokud jde o výběr zahraniční instituce, zvláště u odborných praxí. Pokud s univerzitou nebo jinou relevantní institucí v některé z programových zemí, ve které by chtěli absolvovat studijní pobyt nebo praxi, nebude podepsána příslušná smlouva, mohou studenti podat návrh na uzavření takové smlouvy, a to i na jednotlivou cestu.

Vážené studentky, vážení studenti, začněte, prosím, o svých zahraničních studijních pobytech a praxích přemýšlet již na počátku svého studia a alespoň rámcově si je naplánujte. Upřesňovat své plány můžete postupně tak, jak budete získávat odborný rozhled. Vyplatí se vám to. Starší kolegové i absolventi vám potvrdí, že studium nebo praxe v zahraničí představuje jedinečnou profesní i osobní zkušenost. S jejich pomocí si především rozšíříte své obzory, získáte nové odborné kontakty i přátele a v neposlední řadě i významnou položku do svého životopisu. Ta vám pomůže otevírat dveře do prvních zaměstnání.

Pokud budete potřebovat další informace nebo poradit ve věci zahraničních mobilit v rámci studia, napište koordinátoru programu Erasmus+ na katedře na e-mail kucera@natur.cuni.cz. Rád vám odpoví ☺.

Tomáš Kučera

Jaké důvody vyjet na zahraniční stáž uvádí studenti, kteří stáž již absolvovali

Určitě se vyplatí vycestovat protože:

- Poznáte, že existuje mnoho způsobů, jak přistoupit k téže věci.
- Dostanete spoustu nových nápadů a chuť naučit se víc.
- Zjistíte, že vaše angličtina (němčina, španělština, ...) na tom není tak zle a že když je potřeba, dokážete se o sebe postarat kdekoliv na světě a nakonec se domluvit s každým.
- Seznámíte se s jinými kulturami, ale i také s kulturou naší.
- Získáte spoustu zážitků, nových přátel a třeba i užitečné kontakty do budoucího studijního či pracovního života.
- Naučíte se mít nadhled, hodnotit věci více kriticky, ale také být shovívavější a umět ocenit to, co máte doma.
- A i když to třeba nebude vždycky růžové nebo to nebude růžové vůbec, bude z toho nakonec alespoň zábavné vyprávění.

SLDB 2021 jako příležitost – praxe pro studenty demografie

Studenti demografie naší katedry se od března účastní v souvislosti se Sčítáním lidu, domů a bytů (SLDB) 2021 praxe organizované v součinnosti s Českým statistickým úřadem (ČSÚ).

Nejprve pět našich studentů od března do května sčítalo v terénu, v tzv. hromadných ubytovacích zařízeních. Kromě nich se sčítání v terénu, tedy v roli komisařů, účastnili po vlastní linii, prostřednictvím České pošty, i další studenti.

Hlavní část práce však čekala na více než čtyři desítky studentů od poloviny června. Spočívala v manuálním kódování sčítacích formulářů na zvláštním režimovém pracovišti ČSÚ. Tuto náročnou a zároveň odpovědnou práci vykonávají ve dvousměnném režimu, po čtyřech hodinách. Pro účastníky praxe byly vypsány dva mimořádné výběrové kurzy. Za účast na závěrečném semináři na počátku nadcházejícího akademického roku a za práci v rozsahu 90 hodin a získají studenti tři kredity a za 150 odpracovaných hodin pět kreditů.

Po dokončení kódování se uskuteční společný seminář katedry s vedením SLDB 2021, ve kterém bude zhodnocena vzájemná spolupráce a diskutovány poznatky získané v úvodních etapách realizace této největší periodické události populační statistiky. Již nyní však můžeme konstatovat, že „brigáda“ a s ní spojená nová zkušenost je jak ze strany studentů, tak ČSÚ hodnocena velmi pozitivně, za což patří všem, kteří se jí účastní, dík i ze strany katedry. Termín konání semináře bude oznámen v předstihu, aby se jej mohli zúčastnit všichni zájemci z řad studentů i pedagogů.

Ze stáže studentů na Českém statistickém úřadu, 2021

Odborná stáž s využitím SAS

Další možností, jak získat odborné zkušenosti z praxe již během studia, jsou odborné stáže s využitím software SAS. Jsou vypisovány jak v letním, tak v zimním semestru a určeny jsou studentům po absolvování kurzu Demografické aplikace SAS II nebo III.

Stáže probíhají přímo ve firmách a i konkrétní náplň práce každého studenta je individuálně nastavená po vzájemné dohodě stážisty a firmy. Dosud se podařilo realizovat stáže např. analytické firmě Data Analytics Factory nebo v České pojišťovně. V době před nástupem pandemie COVID-19 probíhala jednání s dalšími firmami – např. Ministerstvem zdravotnictví apod.

Bohužel pandemické období narušilo průběh stáží, neboť katedra již nemohla zajistit bezpečnost studentů a zároveň stáže nemohou probíhat distanční formou. Ani pro zimní semestr 2021/22 nejsou stáže ve firmách vypisovány, pevně věříme, že v dalších semestrech se podaří odborné praxe ve firmách znovu oživit.

Během probíhající pandemie byly stáže realizovány formou zapojení do odborného projektu pod katedrou demografie a geodemografie („COVID-19: Demografická aplikace v SAS“, <https://sites.google.com/natur.cuni.cz/demographic-analysis-sas-covid/domovsk%C3%A1-str%C3%A1nka>). Mj. to umožnilo podpořit důležitý výzkum v oblasti onemocnění COVID-19.

Pro případné zájemce o stáž ještě před obnovením stáží ve firmách je možné opět najít obdobné řešení. Je však třeba se ozvat co možná nejdříve před zahájením semestru, aby mohly být nastaveny odpovídající podmínky a kurz mohl být vypsán v SIS.

Předávání SAS certifikátů v roce 2017, šlo zatím o největší počet držitelů certifikátu v jednom roce

Výzkum aktuálně probíhající na katedře

Činnosti v oblasti výzkumu jsou nedílnou součástí života katedry. Výzkumné aktivity jsou koncentrovány především do vědeckých projektů nebo výzkumných center.

Bližší informace o výzkumu v rámci jednotlivých výzkumných center najdete [na webových stránkách katedry](#).

Výzkumná centra

Centrum pro historickou demografii

(doc. PhDr. Alice Velková, Ph.D.; doc. RNDr. Ludmila Fialová, CSc.; RNDr. Klára Hulíková Tesárková, Ph.D.; RNDr. Olga Kurtinová, Ph.D.; Mgr. et Mgr. Barbora Janáková Kuprová; Mgr. Hana Sedláčková, Ph.D.; Mgr. Věra Slováková, Ph.D.; Diana Gergiana Lutz M.Sc.)

V rámci týmu je řešen v současné době především významný mezinárodní projekt Project EXPRO 2020 (No. 20-19463X "Social mobility of elites in the Central European regions (1861–1926) and transition of imperial experience and structures in nation-states", řešitelka doc. Velková). Zabývá se výzkumem elit včetně jejich demografického chování a sociální mobilitou v období na přelomu 19. a 20. století. Hlavní řešitelkou projektu je Alice Velková, kromě Přírodovědecké fakulty je do projektu zapojen i Masarykův ústav a archiv AV ČR, který sdružuje mezinárodní tým historiků pod vedením dr. Vlada Popovici.

V rámci projektu se v listopadu 2020 uskutečnila on-line formou mezinárodní konference, vedle řady článků se nyní připravuje v prestižním nakladatelství De Gruyter vydání první monografie. Bližší informace o projektu bude možné získat z webových stránek projektu, které budou spuštěny na podzim 2021 (www.elitesresearch.com).

V nedávné době byly v rámci centra úspěšně ukončeny dva projekty, oba se věnovaly reprodukčnímu chování v minulosti a v rámci analýzy historických dat (získaných převážně z farních matrik) aplikovaly nové metody výzkumu či řešily do té doby méně tradiční otázky. Historicko-demografický výzkum realizovaný v rámci Centra pro historickou demografii si tak získal značnou mezinárodní prestiž. S dosud realizovaným výzkumem souvisí i úspěšná spolupráce sdružení Mladých demografů a mezinárodní organizace Mladých historických demografů.

Roste postupně i počet kvalifikačních prací zaměřených právě na historický vývoj a historickou demografii. V rámci řešeného projektu EXPRO je zapojena studentka doktorského studia Demografie (jedna doktorská práce byla v uplynulém akademickém roce úspěšně obhájena), nabízí se možnost zapojení i pro další studenty.

Centrum populačního prognózování a aplikované demografie

(RNDr. Boris Burcin, Ph.D.; RNDr. Tomáš Kučera, CSc.; RNDr. Luděk Šídlo, Ph.D.; Mgr. Kateřina Maláková)

Hlavním výzkumným směrem centra je prognostický výzkum, včetně výzkumu metodologického, a tvorba populačních prognóz a modelových projekcí na národní, regionální a lokální úrovni. Dalším jeho výzkumným zaměřením je široká oblast aplikací demografických poznatků a prognostických výsledků v praxi. Jedním z profilujících směrů je hodnocení dopadu demografických změn české společnosti na budoucí poptávku po zdravotních a zdravotně-sociálních službách. Dalšími, dnes již dlouhodobě rozvíjenými, směry jsou například demografické aplikace související se snahami o reformu důchodového systému, odpadovým a vodním hospodářstvím, budováním dopravní infrastruktury, urbanismem a územním či regionálním rozvojem a vzděláváním všech úrovní.

Členové týmu se v posledních letech podíleli na řešení několika projektů Technologické agentury ČR, zaměřených především na analýzu a modelování poskytování, čerpání a dostupnosti vybraných ambulantních zdravotních služeb v Česku:

- <http://www.natur.cuni.cz/demografie/dostupnost-pzp>
- <http://www.natur.cuni.cz/demografie/amb>

Získané výsledky jsou aplikovány celou řadou institucí (MZČR, MMR, VZP ČR, odborné lékařské společnosti apod.) při tvorbě strategických materiálů pro budoucí směřování zdravotní péče v Česku, pro snižování regionálních nerovností dostupnosti zdravotních služeb, a to i jako podklad v rámci dotačních titulů, či při tvorbě sítě smluvních poskytovatelů zdravotních služeb. Aktuálně jsou v této problemové oblasti řešeny projekty Grantové agentury Univerzity Karlovy či Online mapové Aplikace UNCE (<http://geo-unce.natur.cuni.cz/>). Na základě dosahovaných výsledků tým má či měl prostřednictvím svých členů zastoupení v několika ministerských pracovních skupinách a odborných komisích (důchodová reforma, asistovaná reprodukce, reforma primární péče, dopravní infrastruktura, územní rozvoj, útlum těžby uhlí, apod.).

Činnost týmu však není omezena pouze na Českou republiku a domácí partnery. Jeho zástupci vyvíjejí poměrně rozsáhlé aktivity také na mezinárodním poli. Zde na výzkumných a rozvojových projektech spolupracují nejen se zahraničními vědecko-výzkumnými pracovišti, ale také dalšími institucemi. Mezi její partnery či zákazníky patří například mezinárodní organizace (UNFPA, UNDP), konzultační společnosti (Mott MacDonald, Ernst & Young, s.r.o), Evropská banka pro obnovu a rozvoj nebo orgány a organizace státní správy a samosprávy jednotlivých zemí. Mezinárodní aktivity týmu se teritoriálně zaměřují především na oblast Východní Evropy a Střední Asie ve vymezení Populačního fondu OSN (UNFPA), tedy většinu zemí Balkánu a post-sovětského prostoru, a zahrnují produkci široké škály vědeckých informací z oboru demografie, zejména tvorbu populačních a odvozených prognóz a modelových projekcí, a aplikací jejich výsledků zejména v rámci státní zprávy a řízení rozvoje. Významným doplňkem výzkumných aktivit je školení a vzdělávání zahraničních kolegů – studentů, badatelů i zástupců praxe včetně decizní sféry v daných tématech.

Katedra demografie a geodemografie
Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy v Praze
C-P-P-A-D
Centrum pro populační prognózování
a aplikovanou demografii

Centrum pro studium plodnosti

(doc. RNDr. Jiřina Kocourková, Ph.D.; PhDr. Mgr. Anna Šťastná, Ph.D.; RNDr. Jitka Slabá, Ph.D.; RNDr. Olga Kurtinová, Ph.D.; RNDr. Luděk Šídlo, Ph.D.; RNDr. Boris Burcin, Ph.D.)

Výzkum se zaměřuje na detailní analýzu reprodukčního chování české populace v širších souvislostech, z různých perspektiv a v národním i mezinárodním kontextu. Snahou je také využít demografické poznatky v mezioborové spolupráci, a to nejen s geografy, ale i se sociology a lékaři. V rámci týmu jsou aktuálně řešeny dva výzkumné projekty.

Prvním je projekt GAČR (Grantové agentury ČR) s názvem „Demografické souvislosti asistované reprodukce v Česku“, který je již čtvrtý v řadě získaných projektů GAČR a navazuje tak na předchozí tři úspěšně řešené projekty zaměřené na výzkum nízké plodnosti a odkladu plodnosti do vyššího věku žen. Klíčová pozornost je věnována „reprodukčnímu stárnutí“. Takto je nazvaná i [sekce na nadcházející konferenci České demografické společnosti](#) (15.–17.9.2021), kde budou členové výzkumného centra vystupovat.

V rámci projektů GAČR se daří úspěšně zapojovat do výzkumu naše studenty, kteří tak mohou zpracovávat vybraná témata v bakalářské, magisterské nebo dizertační práci. Na katedře byly již úspěšně obhájeny tyto práce:

- Eva Waldaufová: Reprodukční stárnutí a jeho odraz v porodnické praxi (bakalářská práce 2020)
- Tereza Havelková: Odlišnosti ve struktuře matek a jejich novorozenců narozených v Česku v roce 2014 s ohledem na využívání metody IVF (bakalářská práce 2020)
- Adéla Volejníková: Asistovaná reprodukce z pohledu přeshraniční reprodukční péče (bakalářská práce 2021)
- Jitka Slabá: Časování plodnosti napříč generacemi českých žen narozených v letech 1966–1990 (dizertační práce 2021)

Druhým je projekt TAČR (Technologické agentury ČR) nazvaný „Obohacení datové báze pro tvorbu a evaluaci rodinné politiky“, na kterém se podílíme společně s Masarykovou univerzitou v Brně a Výzkumným ústavem práce a sociálních věcí (<https://ggp-cz.fss.muni.cz/>). Hlavní cílem tohoto projektu je realizace rozsáhlého šetření GGS (Generations and Gender Survey), který je součástí významného mezinárodního projektu GGP (<https://www.ggp-i.org/>). Získaná srovnatelná data nám umožní zapojení do mezinárodního výzkumu a prohloubení širší spolupráce se zahraničními odborníky. V současné době probíhá sběr dat pod názvem Současná česká rodina (<https://scac.cz/ggp/>).

Z prvních výstupů pilotního výzkumu byly vydány již [čtyři tiskové zprávy](#), tři z nich na naší fakultě (Co ovlivňuje plodnost v době pandemie? Kdo zajišťoval péči o děti v době pandemie? Popularita hormonální antikoncepce klesá) a jedna na MU (Pandemie škodí partnerským vztahům, naznačuje výzkum). O tomto výzkumu vyšel také dne 20.8.2021 článek na FORUM UK „[Nová analýza UK: Porodnost v Česku nesnížil ani covid-19](#)“.

Centrum pro demografickou analýzu, modely a metody

(RNDr. Klára Hulíková Tesárková, Ph.D.; Ivana Kulhánová, Ph.D.; Ing. Mgr. Petr Mazouch, Ph.D., VŠE, Mgr. Adéla Pola; Mgr. Martin Vondrášek)

Nově vzniklý tým se především zapojil v uplynulém roce do výzkumu v oblasti pandemie onemocnění COVID-19. V rámci projektu „[COVID-19: Demografická aplikace v SAS](#)“ byly realizovány tři odborné stáže, vybraná data a statistiky jsou průběžně aktualizovány a využívány médii a odbornými komunitami zabývajícími se pandemickými otázkami (např. [odborná skupina MeSES](#), [Iniciativa Sníh](#) apod.).

Kromě pandemického výzkumu se práce zaměřuje na analýzu faktorů úmrtnosti, především na úrovni chronických a degenerativních příčin smrti. Zkoumány jsou socio-ekonomické faktory nebo možný vliv screeningových programů.

Jedním z důležitých výstupů členů centra byla rekonstrukce generačních i transversálních dat úmrtnosti a úmrtnostních tabulek zpětně až do roku 1870, a to v návaznosti na meziuniverzitní projekt GAČR „Generační úmrtnostní tabulky České republiky: data, biometrické funkce a trendy“ (řešitelka prof. Rychtaříková, spoluřešitel dr. Mazouch, VŠE). Výzkum v této oblasti nadále pokračuje, a to jak rekonstrukcí detailních úmrtnostních dat, tak v rámci generační analýzy úmrtnosti.

Členové týmu se zapojují do klinického výzkumu v rámci FN Motol v Praze a Nemocnice sv. Anny v Brně. Využití demografických a statistických přístupů v oblasti analýzy lékařských dat otevírá potenciální možnosti zkvalitnění poskytované péče, ale také obohacení samotného demografického výzkumu především v metodické oblasti.

Další z výzkumných otázek se věnuje analýze konvergenčních trendů reprodukčního chování se zaměřením na úmrtnost v post-socialistickém prostoru. Na toto téma je aktuálně řešena dizertační práce v rámci výzkumného centra.

Do centra je začleněna organizační základna Pracovní skupiny pro zdravotní stav, nemocnost a úmrtnost při Evropské asociaci pro populační studia (Health, Morbidity, and Mortality Working Group of the European Association of Population Studies), která pořádá pravidelná setkání napříč Evropou (<https://hmmwg2021.vse.cz/>). Nejbližší se uskuteční v září 2021 v Praze a pozvánku najdete i v rámci tohoto newsletteru.

Samostatnou složkou činnosti centra je příprava materiálů pro veřejnost a výuku na základních a středních školách. Pro tento účel je k dispozici [webová stránka určená pro školy a veřejnost](#). Členové centra se také podílejí na akcích a seminářích pro veřejnost nebo školy (např. Juniorská Univerzita Karlova, pravidelná setkání s učiteli zeměpisu apod.).

Samotné výzkumné centrum je dlouhodobou spoluprací s Vysokou školou ekonomickou meziuniverzitní povahy, v rámci fakulty jsou členové týmu zapojeni do fakultního projektu UNCE a mj. se podílí na budování [Mapového portálu UNCE](#). Intenzivní spolupráce probíhá především s centrem GeoQol (Centrum výzkumu zdraví, kvality života a životního stylu v geo-demografických a společensko-ekonomických souvislostech).

Pozvánka na mezinárodní workshop evropské pracovní skupiny pro studium zdravotního stavu, nemocnosti a úmrtnosti

Srdečně si dovoluujeme pozvat všechny zájemce o problematiku zdravotního stavu, nemocnosti a úmrtnosti populace na nadcházející workshop, který se uskuteční 20.–22. září 2021 hybridní formou (kombinace online a prezenční) v Praze. Na akci je možné připojit se online nebo zavítat osobně.

Bližší informace k akci jsou uvedeny na webu katedry:

(<https://www.natur.cuni.cz/geografie/demografie-a-geodemografie/aktuality/workshop-of-the-eaps-health-morbidity-and-mortality-working-group>)

Jedná se tradičně o velmi příjemné a neformální setkání odborníků z celého světa, kde je možné se dozvědět mnoho zajímavého o aktuálním výzkumu. Nadcházející setkání nese podtitul “New Challenges”, což koresponduje s náročným pandemickým obdobím. Zaměření workshopu však rozhodně nebude mířit pouze na téma Covid-19, naopak, v programu se objeví mnoho příspěvků řešících jiná onemocnění nebo příčiny smrti, možnosti analýzy nebo metodické přístupy.

V době přípravy tohoto newsletteru byl program akce finalizován, nicméně aktuality je možné sledovat online. V případě zájmu o účast na workshopu (online i osobně) neváhejte kontaktovat organizátory (hmmwg.eaps@gmail.com).

Kromě samotné účasti máte možnost se ještě zapojit i do organizace a příprav akce, což by vám dalo neopakovatelnou možnost nahlédnout do “zákulisí” pořádání podobné události. V takovém případě se nám ozvěte co možná nejdříve.

Demografie 2021/22: možnosti pro studentské aktivity a zapojení se do dění na katedře

Možnost se zapojit do propagačních aktivit katedry

Pokud máte demografii rádi, řekněte i jiným, že se vyplatí ji studovat. Průběžně jsme rádi za další a další zájemce o aktivity v rámci propagace studia demografie. Kde všude je vaše šance? Co všechno se pro veřejnost vlastně koná?

- Obvykle na začátku akademického roku se koná setkání s učiteli středních škol (prezenčně nebo online) – vždy uvítají aktuality z oblasti demografie nebo pracovní listy či jiné materiály do výuky (v případě zájmu o spolupráci dejte vědět)
- Pokud se akce typu Informační den nebo Dny otevřených dveří konají prezenčně, pořádá katedra zábavný doprovodný program – vítáme dobrovolníky ochotné mluvit s lidmi. Je možné navrhnout i vlastní aktivity do programu.
- Dny geografie – ať již prezenčně, nebo v online formě, jsou skvělou příležitostí k představení oboru. Vítáme nejen dobrovolníky, ale také jakékoli elektronické či hmatatelné výstupy – postery, prezentace, články, přednášky, kvízy, infografiky, videa – k tomuto účelu lze směřovat a využít např. vaše seminární a jiné práce.
- „Spanilé jízdy“ – v rámci Dobrovolnického programu Geografické sekce je možné se vypravit na domluvenou střední školu (klidně na tu, kam jste chodili sami) a tam vyprávět o krásách našeho oboru
- Na střední školy se můžete vypravit i s vlastní přednáškou na vybrané téma, které se může hodit do výuky – v případě zájmu dejte vědět, připravíme nabídku pro školy, a pokud si vás nějaká střední škola vybere, může být přednáška online nebo prezenčně a ještě si můžete někdy i něco malého vydělat.
- Na webu katedry je sekce „Pro školy“ (<https://www.natur.cuni.cz/geografie/demografie-a-geodemografie/pro-skoly>) – pokud máte chuť, můžete přispívat materiály (pracovní listy, přehledy datových nebo informačních zdrojů, výukové plány apod.) nebo se podílet na správě stránky
- Pokud to dovoluje epidemická situace, konají se další akce typu Pražská muzejní noc, Noc vědců, apod. Vždy jsme rádi za každého dobrovolníka s chutí se bavit.

Pokud vás jakákoli možnost oslovila, chcete se zeptat na více informací nebo máte vlastní návrh na aktivity pro školy či veřejnost, neváhejte nás co nejdříve kontaktovat (protože se na to moc těšíme 😊): klara.hulikova@natur.cuni.cz

Příležitosti, které přináší spolupráce se SAS

SAS software je statistický nástroj, který demografům velmi pomáhá v rámci kvantitativní analýzy. Studenti se s ním učí pracovat převážně na úrovni navazujícího magisterského studia, kde jsou nabízeny tři na sebe navazující kurzy a dvě odborné stáže přímo ve firmách. Kurzy jsou ale přístupné všem, stejně jako další výhody, které spolupráce se společností SAS přináší.

Katedra demografie a geodemografie spolupracuje se společností SAS ČR již dlouhou dobu, během ní se podařilo zavést do výuky programování v SAS mnoho nového, rozvinout spolupráci v rámci tzv. Akademického programu a také připravit mnoho příležitostí pro stávající studenty všech úrovní.

Zmíněný Akademický program SAS je výhodný jak pro studenty, kteří se SAS teprve začínají, tak pro pokročilejší uživatele. V rámci něj je možné získat zdarma výukové materiály, online přístup k některým platformám SAS software, ale také možnost absolvovat několik e-learningových kurzů, které mohou obohatit váš životopis i pomoci při studiu katedrou zajišťovaných kurzů. Významnou výhodou plynoucí ze spolupráce katedry a SAS ČR je také široká možnost certifikací.

V minulosti byly asi nejčastěji studentům udělovány certifikáty „SAS Programming and Statistical Data Analysis“. Jejich získání je podmíněno jen absolvováním kurzů Demografické aplikace SAS I, II a III a alespoň jednoho zdarma dostupného online kurzu SAS.

Od letošního roku máme nově první držitelky certifikátů v rámci tzv. SAS Joint Certificate Program. Tyto certifikáty jsou poskytovány v rámci mezinárodní sítě pracovišť, kde je SAS vyučován a používán v rámci výzkumu. Naše katedra je jediná, kde je možné tento certifikát získat se zaměřením na využití SAS v demografické analýze. Přesné podmínky získání certifikátu jsou uvedeny na webové stránce katedry (<https://www.natur.cuni.cz/geografie/demografie-a-geodemografie/sas-joint-certificate-program>). Kromě nutnosti absolvování povinných nebo volitelných kurzů SAS nabízených katedrou je pro získání třeba absolvovat alespoň jeden semestr odborné stáže se SAS a také doložit praktické využití SAS ve vlastní práci a výzkumu.

Ačkoli získání tohoto mezinárodního certifikátu není snadné, před nedávnem jsme již měli možnost první certifikáty předat. Vzhledem k epidemiologické situaci probíhalo předávání pouze online formou, to však poskytlo příležitost vytvořit záznam, kde se držitelky dělí o své zkušenosti a užitečné rady. Všem potenciálním budoucím zájemcům o tuto prestižní certifikaci se tak může hodit video dostupné na YouTube kanálu katedry nebo přímo důležité odkazy a informace zveřejněné online (<https://www.natur.cuni.cz/geografie/demografie-a-geodemografie/aktuality/prvni-drzitele-certifikatu-sas-joint-certificate-program-na-nasi-katedre>).

Poslední z důležitých certifikací, kterou jménem katedry více než doporučujeme vaší pozornosti, je zkouška SAS® Software Certified Young Professionals (SCYP, https://www.sas.com/en_gb/learn/certified-young-professionals.html). Jedná se o obdobu zkoušky FCE, kterou známe z angličtiny. I v rámci této celosvětově unifikované a uznávané zkoušky jsou testovány základní znalosti práce se SAS. Výhodou je možnost bezplatné přípravy na zkoušku online i v české základně společnosti SAS a dostupnost veškerých materiálů vč. možnosti zkusit si zkoušku nanečisto. Absolventi kurzů Demografické aplikace SAS I, II a III by se složením zkoušky neměli mít zásadní problém, ale i po absolvování prvního z těchto tří kurzů je možné se relativně rychle a bezpečně na zkoušku připravit.

Ať vás již zaujme jakákoli možnost obohatit své znalosti SAS nebo doplnit životopis o užitečnou položku, kdykoli se neváhejte přijít zeptat a získat bližší a aktuální informace (klara.hulikova@natur.cuni.cz).

Užitečné tipy, odkazy a akce, které byste neměli minout ☺

Online skupina „INSPIRACE“ na MS Teams

Koronavirus nám do každodenního života přinesl mnohá omezení, na druhou stranu mu musíme přiznat, že sem tam má za následek i něco dobrého. Jedním z významných přínosů je **dostupnost odborných přednášek ze zahraničních pracovišť**. Inspirována obrovskou nabídkou byla nejen pro doktorandy zřízena **skupina „Inspirace“ na MS Teams** (ideální přihlášení přes UKČO@cuni.cz + heslo do SIS). Zároveň se zde snažíme sdílet i možné **tipy na letní školy či jiné studijní příležitosti a další zajímavosti ze světa demografie**. Skupina je otevřená i pro studenty bakalářského i magisterského studia, odkaz [zde](mailto:jitka.slaba@natur.cuni.cz). V případě jakýchkoliv dotazů neváhejte a kontaktujte Jitku Slabou (jitka.slaba@natur.cuni.cz)

13. ročník konference Mladých demografů

Ani v roce 2022 se nevzdáváme a chystáme se zorganizovat již 13. ročník konference Mladých demografů. Pokud vše dopadne podle plánu, tak se v únoru 2022 sejdou na Albertově naděje evropské (a dost možná i světové) demografie. A co z toho můžete mít vy, studenti?

1. **Přihlašte svůj vlastní příspěvek na téma vaší bakalářské, magisterské či jiné odborné práce!** Call for Papers otevřeme během podzimu, takže sledujte naše [stránky](#) a neostýchejte se přihlásit. I přesto, že jste teprve na začátku své demografické kariéry, tak můžete na konferenci získat cennou zpětnou vazbu, která dále přispěje k vašemu osobnímu rozvoji. A nebojte se! Nikdo nebude o vašem výzkumu pochybovat a naopak všichni účastníci ocení váš proaktivní přístup!
2. **Rádi komunikujete s lidmi? Máte nápady? Je na vás spolehnouti? Chcete se seznámit s budoucí generací nejlepších demografů? Přidejte se do týmu Mladých demografů!** Pokud se chcete aktivně zapojit do organizace, pak jste srdečně vítáni. Stačí napsat komukoliv ze stávajícího [týmu](#).

17. srpna vyšel World Population Data Sheet 2021!

Data sheet je velmi důležitý nástroj a užitečná pomůcka všech demografů. V něm totiž najdete nejdůležitější demografické ukazatele a populační fakta pro všechny státy světa – pěkně přehledně a najednou. Navíc jde o spolehlivé a aktuální údaje. Jinými slovy, jde tedy o skvělou pomůcku k výuce, přípravu na zkoušky i státnice.

Před pár dny byl zveřejněn nejnovější data sheet za rok 2021. Toto vydání obsahuje údaje o více než 200 zemích a územích se specifickým zaměřením na plodnost ve světě. Pro přístup k data sheetu ale i dalším materiálům a článkům sledujte Population Reference Bureau (www.prb.org).

Užitečné tipy, odkazy a akce, které byste neměli minout ☺

SKAS

Narazili jste na potíže během studia? Nebo máte zkrátka nějaký podnět, který se týká studijní problematiky? Nejen z těchto důvodů se můžete obrátit na zástupce Studentské komory Akademického senátu (SKAS) naší fakulty.

SKAS celkem reprezentuje 14 studentů, sekci geografie aktuálně zastupují Radek Pileček a Anna Altová.

SKAS se stará o to, aby hlas studentů byl ve vedení fakulty slyšet, a tak se na ně neváhejte obrátit. Zároveň SKAS pořádá různé akce, jako je například pravidelné setkávání Studenti studentům, Albertovské stráně a další. SKAS najdete i v online světě, kde se dozvíte víc o naší činnosti. Naše počínání můžete sledovat na instagramu [@skas_natur.cuni](https://www.instagram.com/skas_natur.cuni) nebo na facebooku [Studentská komora Akademického senátu PřF UK](https://www.facebook.com/Studentska.komora.Akademickeho.senatu.PrF.UK).

Příručka Jak se vyhnout plagiátorství

Chystáte-li se psát bakalářskou či diplomovou práci, rádi bychom vám doporučili krásnou příručku. Zaručeně vám pomůže vyhnout se všem problémům, které se při citování literatury mohou vyskytnout. Příručku najdete [zde](#).

Internet Resources for Population Studies

Určitě byste neměli minout užitečný rozcestník a soubor velmi užitečných odkazů: <https://www.natur.cuni.cz/geografie/demografie-a-geodemografie/internet-resources-for-population-studies>

Soutěž ČDS o nejlepší kvalifikační práci z oboru Demografie

[Česká demografická společnost, z.s.](#) pořádá každoročně soutěž o nejlepší kvalifikační práci z oboru Demografie nebo jiných příbuzných oborů. **Na podzim 2021 bude vypsán již 6. ročník pro práce, jejichž obhajoba proběhla v akademickém roce 2020/2021.**

Soutěží se ve třech kategoriích (bakalářské, diplomové i doktorské práce). Nejlepší práce jsou ohodnoceny finanční odměnou.

Závěrečné práce absolventů katedry demografie a geodemografie patří pravidelně mezi ty nejlepší, proto neváhej a sleduj stránky

<https://www.czechdemography.cz/soutez/> či [katedrální Facebook](#),

kde budou informace o zahájení 6. ročníku soutěže, stejně jako další podrobnosti, uveřejněny.

Držíme pěsti a věříme, že práce z naší katedry budou opět patřit mezi TOP!

Česká demografická společnost

Česká demografická společnost, z.s. pořádá pravidelně jednou ročně konferenci umožňující výměnu zkušeností a diskusi demografů o aktuálním výzkumu. Nejbližší se koná již 15.–17. září 2021 v Ostravě, kam si vás dovoluje pozvat.

Více informací o konferenci a dalších aktivitách Společnosti naleznete na webových stránkách www.czechdemography.cz.

Staňte se členem České demografické společnosti!

Česká (do roku 1993 Československá) demografická společnost, z. s. byla založena již v roce 1964 jako zájmové dobrovolné sdružení badatelů, kteří se věnují demografické a příbuzné problematice. Ve své členské základně má nejen nejvýznamnější tuzemské odborníky, ale také celou řadu studentů. **Budeme rádi, když tyto řady rozšíříte i vy!** A vůbec nevadí, že s demografií teprve začínáte, naopak, důležitý je zájem o tuto problematiku.

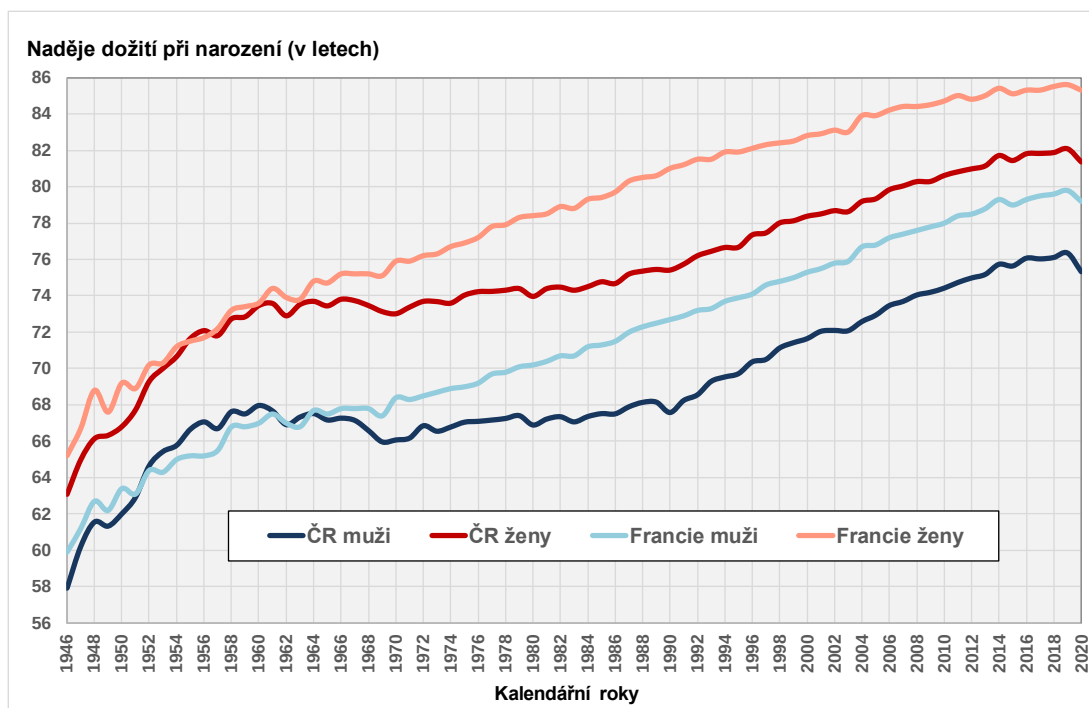
Proč se stát členem ČDS? Protože je přeci fajn být součástí seskupení lidí, které spojuje stejná oblast zájmu. Navíc získáte možnost účastnit se každoročně pořádané [konference](#) České demografické společnosti za zvýhodněné vložné (konference mají vždy s bohatý doprovodný program!), být informován o dalších konaných akcích pořádaných nejen ČDS nebo se zdarma zúčastnit pořádaných školení a tím rozvíjet dále své schopnosti (již proběhlo např. školení v rámci softwaru R, s ohledem na velký zájem plánujeme další termíny).

Co pro to musím udělat? Je to jednoduché – stáhněte si [příhlášku](#), vyplňte, nechte ji podepsat dvěma členy ČDS (můžete se obrátit na své vyučující, všichni jsme členy Společnosti) a ideálně ji odevzdejte na katedře např. místopředsedovi ČDS dr. B. Burcinovi nebo tajemníkovi ČDS dr. L. Šídlvi, případně ji zašlete sekretářce Společnosti (sekretarka@czechdemography.cz). Poté vám bude vytvořen profil na stránkách czechdemography.cz a budete vyzváni k zaplacení ročního členského příspěvku (studenti v symbolické výši 150 Kč). Jakmile bude zaplacen, stáváte se členy.

Chtěli byste se aktivně zapojit do chodu ČDS? Hledáme studenty, kteří by nám pomáhali např. s přípravou aktuálních podkladů pro tvorbu aktualit na hlavní stránce Společnosti, či dohledávali zajímavé akce s populační problematikou (konference, semináře aj.), o kterých bychom posléze mohli informovat celou členskou základnu pomocí rozesílaných Newsletterů. Zároveň nárazově vyhledáváme výpomoc při konání akcí pořádaných ČDS. Máte-li zájem, ozvěte se nám na info@czechdemography.cz a domluvíme se na možnostech spolupráce, budeme moc rádi za každou výpomoc.

Zkoumáme dlouhodobé trendy i aktuální krátkodobé změny: COVID-19

Pandemie Covid-19 měla různý dopad na demografické procesy, nejvíce na úmrtnost a sňatečnost. V roce 2020 zemřelo 129 289 osob, tedy o 16 927 více než v roce 2019. Počet zemřelých v roce 2019 totiž činil 112 362. Uvedený nárůst byl velmi významný a ovlivnil i hodnotu naděje dožití (průměrná délka života v letech v určitém věku za předpokladu zachování daného řádu vymírání).

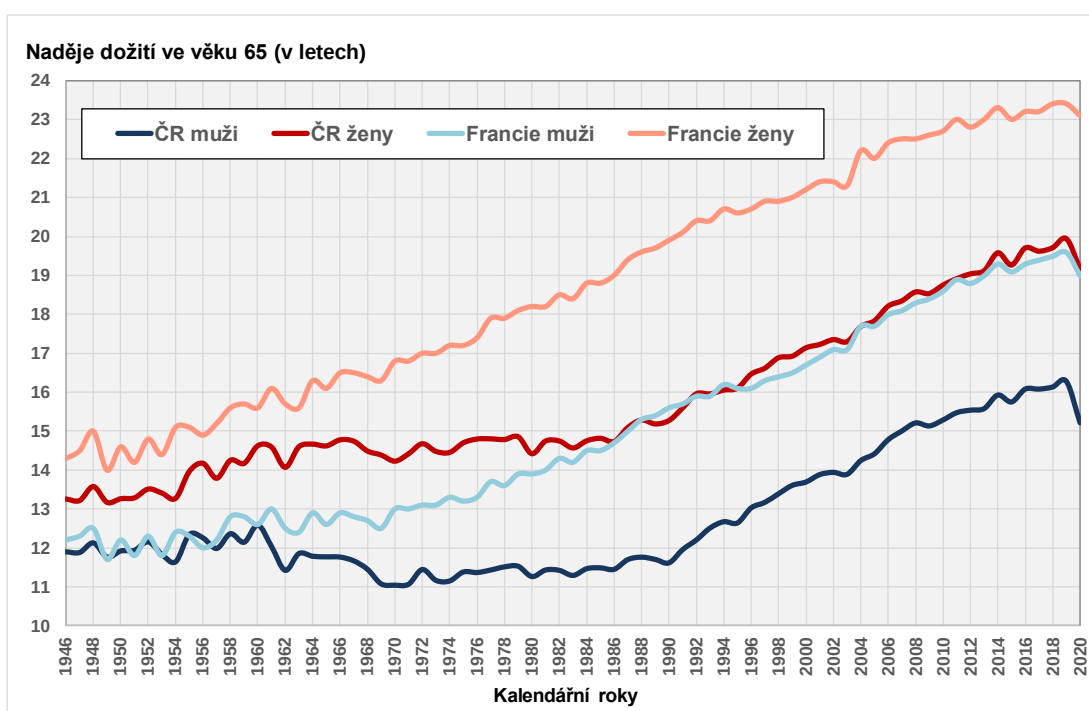
Obr.1 Vývoj naděje dožití při narození v Česku a Francii v období 1946-2020

Hodnota naděje dožití při narození (e_0) se v roce 2020 snížila oproti roku 2019 v Česku o 1,0 roku u mužů a o 0,7 roku u žen. Ve Francii byl tento pokles o něco menší u obou pohlaví (viz Tabulka 1). Podobné hodnoty naděje dožití při narození jako v roce 2020 byly v Česku naposledy zaznamenány v roce 2013 a ve Francii v roce 2016. Viditelné, ale o něco menší zkrácení naděje dožití při narození je také vidět v roce 1962 oproti roku 1961 a kolem roku 1968 v obou srovnávaných zemích, a to v souvislosti s chřipkovými epidemiemi.

Naděje dožití	kalendářní roky	ČR		Francie	
		muži	ženy	muži	ženy
e_0	2019	76,3	82,1	79,8	85,6
	2020	75,3	81,4	79,2	85,3
rozdíl 2020-2019		-1,0	-0,7	-0,6	-0,3
index 2020/2019*100		98,7	99,1	99,2	99,6
e_{65}	2019	16,3	19,9	19,6	23,4
	2020	15,2	19,2	19,0	23,1
rozdíl 2020-2019		-1,1	-0,8	-0,6	-0,3
index 2020/2019*100		93,4	96,1	96,9	98,7

Tabulka 1 Změna ukazatelů úmrtnosti mezi roky 2019 a 2020

V dlouhodobém pohledu bylo ve Francii období po druhé světové válce ve znamení trvalého prodlužování průměrné délky života zatímco populace České republiky procházela komplikovanějším vývojem. Zejména v šedesátých až osmdesátých letech 20. století docházelo k diferenciaci ukazatelů úmrtnosti v neprospěch Česka. Ještě horší situace byla v tomto směru u seniorské populace ve věku 65+ (Obr.2). Naděje dožití osob ve věku 65 let (očekávaný průměrný počet let k dožití 65-letou osobou) na území Česka se ještě více odlišovala od francouzských hodnot než v případě naděje dožití při narození. Příznivý obrat trendu v ČR od konce osmdesátých let však nestačil vymazat, respektive zmírnit, předchozí zpoždění. Horší úmrtnostní poměry v Česku oproti Francii se také projevíly dopadem pandemie Covid-19, protože ta způsobila větší relativní ztráty v Česku v porovnání s Francií (viz Tabulka 1).

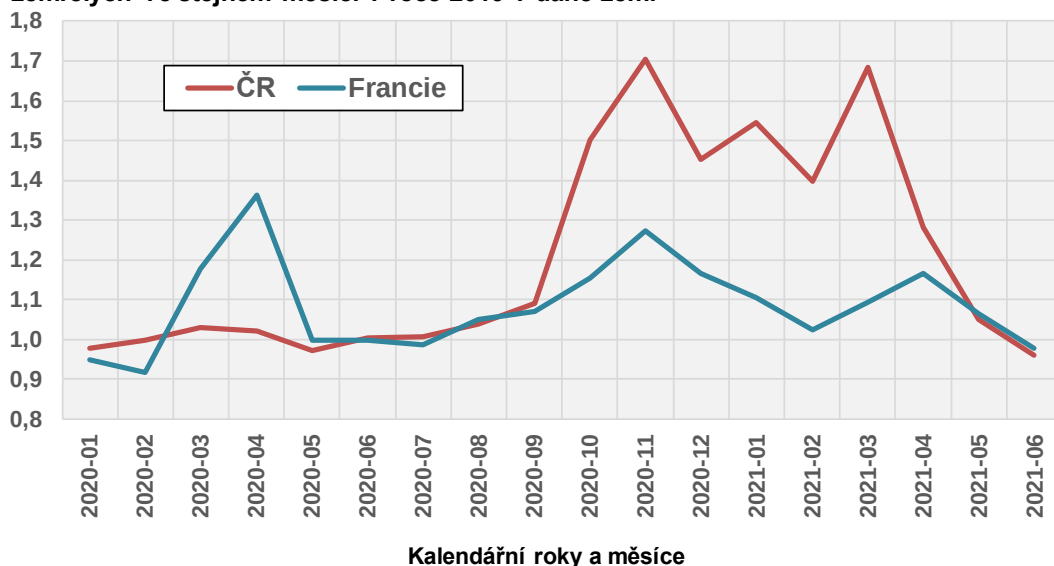
Obr.2 Vývoj naděje dožití ve věku 65 let v Česku a Francii v období 1946-2020

Průběh vlivu pandemie Covid-19 na nárůst počtu zemřelých lze vidět ve sledu kalendářních měsíců při porovnání roku 2020 a 2019, respektive 2021 a 2019 (Obr.3). Zřetelně je vidět první vlna na jaře roku 2020 ve Francii, tato se však téměř neprojevila v Česku. Naopak pandemie Covid-19 výrazně zasáhla Českou republiku na podzim roku 2020 a znovu se projevila na jaře 2021. Zatímco první vlna v Česku, na rozdíl od Francie, úmrtnost příliš neovlivnila, tak počty zemřelých druhé (podzim 2020) a třetí vlny (jaro 2021) výrazně přispívají k nadúmrtosti těchto měsíců v Česku.

V České republice zemřelo v roce 2020 na Covid-19 (MKN: U071 a U072) 10 539 osob (5 938 mužů a 4 601 žen), tj. 8,15 % ze všech úmrtí (8,92 % muži; 7,34 % ženy). Na 1000 osob tak připadalo jedno úmrtí na tuto příčinu. Procento zemřelých na Covid-19 ze všech úmrtí v Česku, tj. cca 8 %, je vyšší, než udávají jiné země: Švédsko 4 %, Anglie & Wales 5 %, USA 6 %.

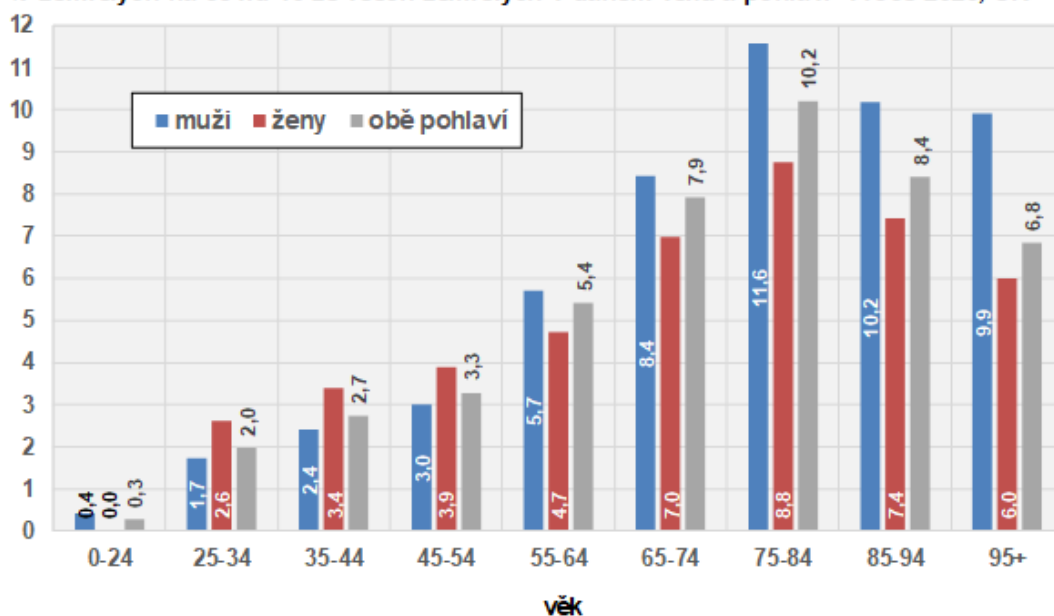
Ženy umíraly v ČR v roce 2020 na Covid-19 častěji než muži až do věku 55 let, naopak ve starším věku bylo procento zemřelých mužů na tuto příčinu vyšší než u žen (Obr.4). Nejvyšší podíl úmrtí na Covid-19 byl v roce 2020 v Česku ve věkové skupině 75–84 let.

Index nadúmrtosti: počet zemřelých v daném měsíci a roce 2020 dělený počtem zemřelých ve stejném měsíci v roce 2019 v dané zemi

Obr.3 Vývoj indexu nadúmrtosti v Česku a Francii v období od 1.1.2020 do 30.6.2021

% zemřelých na covid-19 ze všech zemřelých v daném věku a pohlaví v roce 2020, ČR

Obr.4 Podíl zemřelých (%) v Česku v roce 2020 na Covid-19 (MKN: U071 a U072)

Uvedená data ilustrují závažnost této epidemie, a proto všechna opatření vedoucí k jejímu omezení mají smysl.

Připravila J.Rychtaříková

Zdroj: ČSÚ, INSEE a Population et Sociétés n.587, 2021

Smutná událost

V uplynulém akademickém roce nás bohužel navždy opustil pan profesor Zdeněk Pavlík, významná osobnost české i mezinárodní demografie, zakladatel naší katedry demografie a geodemografie a studijních programů demografie. Studenti jej budou mít spojeni nejen s učebnicí *Základy demografie* z roku 1986, ale také s teorií Demografické revoluce, k jejímuž rozvoji přispěl knihou *Nástin populačního vývoje světa* z roku 1964.

Pro další informace viz [web katedry](#) a [připomenutí nedožitých devadesátin prof. Pavlíka](#)

Jedna z posledních fotografií s panem profesorem: Seminář Historické demografie u příležitosti významného životního jubilea doc. Ludmily Fialové v prosinci 2017, zleva prof. Pavlík, doc. Kocourková, doc. Fialová, dr. Kuprová a dr. Hulíková Tesárková

Katedra na sociálních sítích

Facebook, YouTube, Instagram – Go social...!

Katedra, demografie, studentské spolky, všichni jsme online!

Facebook katedry: <https://www.facebook.com/demografieAlbertov/>

Facebook demografických studentských spolků:

<https://www.facebook.com/young.demographers>, <https://www.facebook.com/demoklub/>

Katedra na YouTube: <https://www.youtube.com/channel/UChYRUciQQstfIZp6A2VCJUg>

Katedra na Instagramu: <https://www.instagram.com/demografove/>

Sledujete nás všude? ☺

Ve světě internetu můžete zajímavosti, novinky, tipy a triky i další informace ze světa demografie sledovat hned na několika místech. O katedře, zajímavostech ze světa demografie i o aktivitě svých spolužáků se dozvíte například na dnes již tradičním Facebooku. Oficiální link na facebookovou stránku katedry je zde:

https://www.facebook.com/demografieAlbertov/?ref=page_internal

Na stránkách se objevují různé příspěvky týkající se demografie, ať už se jedná o nejnovější rozhovory s členy naší katedry ve veřejnoprávních médiích, poslední čerstvá data vydaná Českým statistickým úřadem, zajímavá fakta z nového čísla časopisu Demografie, diskuze nad metodologií při výpočtu vybraných ukazatelů, nabídky práce v oboru, odkazy na zajímavé zahraniční zdroje a ještě o mnoho více.

V případě jakýchkoliv dotazů, které se týkají studia, publikovaného obsahu či dalších informací týkající se demografie, lze kontaktovat členy katedry zprávou přímo na Facebooku nebo e-mailem: demodept@natur.cuni.cz, uvedeným v sekci informace. Na oficiálních stránkách katedry najdete také seznam s kontaktními údaji na jednotlivé osoby působící na katedře:

<https://www.natur.cuni.cz/geografie/demografie-a-geodemografie/kontakty>

Facebook opanovala také parta Young Demographers, starají se o doplnění dalších informací k vybraným akcím probíhajícím ve spolupráci s katedrou i mimo ni, k vybraným studijním příležitostem, které se demografům nabízí, či dalším informacím ze světa studentstva. V neposlední řadě jsou Young Demographers organizátory konference, na kterou se schází fajn výzkumníci z celého světa.

Facebookovou stránku Young Demographers naleznete zde:

<https://www.facebook.com/young.demographers>

a stejně jako katedru lze mladé demografy kontaktovat zprávou či e-mailem: yd.demographers@gmail.com. Kromě toho spravují Young Demographers i svůj instagramový účet Demografove: <https://www.instagram.com/demografove/>. Na tomto účtu lze rovněž reagovat na obsah či zanechat dotaz.

Katedra na sociálních sítích

YouTube kanál Demografové nabízí vhléd do vybraných specifík studentského života, například v playlistu videí s podrobnými informacemi k možnostem získávání SAS certifikátů. Náš YouTube najdete zde:

<https://www.youtube.com/channel/UChYRUciQQstflZp6A2VCJUg/featured>

Jste-li studenti, kteří se o demografická témata aktivně zajímají i mimo akademickou půdu, zvažte i akce Studentského demografického klubu (SDK), který spojuje studenty demografických oborů s odborníky, zejména pak z řad České demografické společnosti. Vítání studentů prvních ročníků, exkurze na Český statistický úřad či vánoční večírek plný her na Albertově jsou tradičně vyhledávané akce SDK. Více informací o klubu naleznete na Facebooku:

<https://www.facebook.com/demoklub/>

Kontaktovat jeho vedení lze i e-mailem: demographic.club@gmail.com

Přihlaste se k demografii na sociální síti i vy

Jste na sociálních sítích? Sledujete demografii, katedru nebo studentské spolky? Ukažte světu také, že jste demografové. Stačí na Facebooku nebo Instagramu označovat naše profily a používat některý z hashtagů

#JSEMDEMOGRAF

#JSEMDEMOGRAFKA

#DEMOGRAFIEJECOOOL

#DEMOGRAFIETOJSME MY

Jak si naši studenti zvykali na online výuku

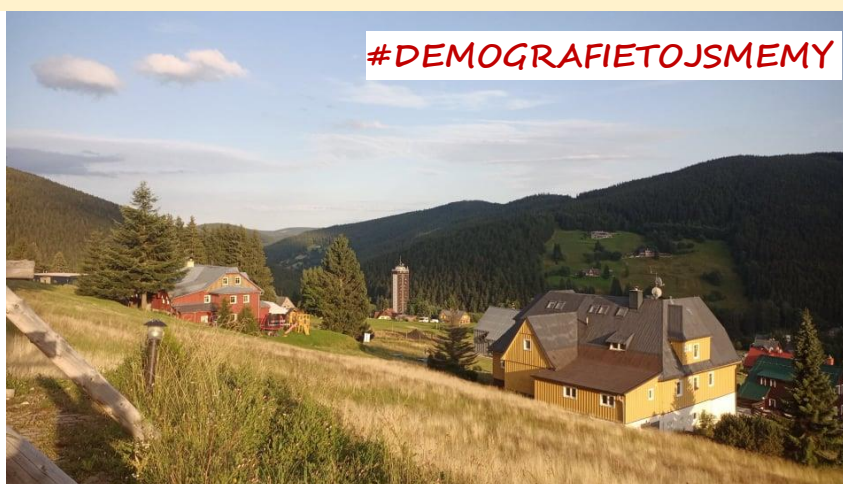

Soutěž

Sdílejte s námi na Instagramu vaše fotky nebo videa, foťte cokoli ve vašem okolí, co vám připomíná demografii, přihlaste se k tomu, že jste demografem nebo demografkou, u příspěvku nezapomeňte dodat hashtag

#DEMOGRAFIETOJSMEMY

Autoři nejlepších příspěvků budou na konci roku odměněni!

Kde jsou lidé, tam je i demografie... občas i demografové (kurz angličtiny v Peci pod Sněžkou)

Proč uvažovat o doktorském studiu?

Nechce se vám opouštět akademickou půdu?

Přejete si dál bádát ve světě demografie?

Rádi předáváte dál své znalosti o demografii širší veřejnosti?

Stačí se přihlásit do doktorského studia a všechna tato přání se vám mohou splnit, navíc...

- získáte možnost navštěvovat rozšiřující kurzy na zajímavých místech
- je všem studentům zaručeno stipendium na podporu vaší vědecké práce
- můžete navázat mnoho užitečných pracovních kontaktů s demografy odborníky v Česku i zahraničí, dokonce je třeba i navštívit v rámci zahraniční stáže
- naučíte se psát články do vědeckých časopisů
- můžete si zažádat o grant grant např. v rámci Grantové agentury UK na svůj výzkum... pomoc s přípravou můžete získat mj. v rámci specializovaných seminářů
- budete moci dál naplno využívat výhod studia na UK, například na oblíbeném sportovišti
- ... a tech důvodů je ještě mnohem víc, neváhejte a pojdte do toho s námi 😊

Proč po těch studijních schodech nevystoupat ještě o jedno patro výš...

© Katedra demografie a geodemografie

Srpen, 2021

Online: <https://www.natur.cuni.cz/geografie/demografie-a-geodemografie/ke-stazeni/demograficke-newslettery>